TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF EĞİTİMİ ANA BİLİMDALI

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İŞ YERİNDE YAŞADIKLARI YALNIZLIK DURUMLARININ İNCELEMESİ

Özge METİN ÇAPAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2020

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İŞ YERİNDE YAŞADIKLARI YALNIZLIK DURUMLARININ İNCELEMESİ

Özge METİN ÇAPAR

Danışman: **Dr. Öğr. Üyesi M. Sencer ÖZSEZER**
Jüri Üyesi: **Doç. Dr. Özlem KAF**
Jüri Üyesi: **Dr. Öğr. Üyesi Yeliz BOLAT**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2020

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi M. Sencer ÖZSEZER
(Danışman)

Üye: Doç. Dr. Özlem KAF

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Yeliz BOLAT

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.
…/…/2020

Prof. Dr. Serap ÇABUK
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. ….. /…./ 2020

Özge METİN ÇAPAR

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İŞ YERİNDE YAŞADIKLARI YALNIZLIK DURUMLARININ İNCELEMESİ

Özge METİN ÇAPAR

Yüksek Lisans Tezi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi M. Sencer ÖZSEZER
Ağustos 2020, 97 sayfa

Bu çalışma ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılmıştır. Betimleyici tarama modeli kullanılan bu araştırmanın örneklemini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Adana ili merkez ilçelerindeki (Çukurova, Sarıçam, Seyhan, Yüreğir) tesadüfi örneklem yoluyla seçilen çeşitli okullarda görev yapmakta olan 220 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla "Kişisel Bilgi Formu", iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarını belirlemek amacıyla Wright, Burt ve Strongman (2006) tarafından geliştirilen, Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması Doğan, Çetin ve Sungur (2009) tarafından yapılan beşli likert şeklinde 16 maddededen oluşan "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde öğretmenlerin demografik özellikleri betimsel istatistik teknikleri ile incelenmiştir. SPSS paket program kullanılarak yapılan analizlerde, normal dağılım göstermeyen gruplar için parametrik olmayan Mann Whitney U-testi ve Kruskal Wallis H-testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır.

Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının cinsiyet, yaş, medeni durum, kıdem, okuttukları sınıf düzeyi; televizyon, bilgisayar vb. araçlarla zaman geçirme sıklıkları, kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Çocuk sahibi olma değişkenine göre sosyal arkadaşlık alt boyutunda; çocuk sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinin daha fazla yalnızlık yaşadıkları görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan, zümreleri ile olan ilişkilerinden,

idarecileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri azaldıkça daha fazla yalnızlık yaşadıkları görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin velileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri sosyal arkadaşlık alt boyutunda azaldıkça yalnızlık durumlarının arttığı; öğrencileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri duygusal yoksunluk alt boyutunda azaldıkça yalnızlık durumlarının arttığı görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları ile yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmezken; problem davranışlarla baş edebileceklerine dair olan inançlarının azalmasıyla yalnızlık durumlarının arttığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Sınıf öğretmeni, iş yerinde yalnızlık

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE LONELINESS OF CLASS TEACHERS IN THE WORKPLACE

Özge METİN ÇAPAR

Master Thesis, Department of Elementary Education
Supervisor: Asisst. Prof. Dr. M. SENCER ÖZSEZER
August 2020, 97 pages

This study was conducted to examine whether the loneliness situations experienced by classroom teachers working in primary schools differ significantly according to various variables. The sample of this study, in which the descriptive scanning model was used, consists of 220 classroom teachers working in various schools in the central districts of Adana (Çukurova, Sarıçam, Seyhan, Yüreğir) in the 2018-2019 academic year. In the study, the "Personal Information Form" was developed by Wright, Burt, and Strongman (2006) in order to determine the demographic characteristics of classroom teachers, and the validity and reliability study of the Turkish form was prepared by Doğan, Çetin, and Sungur (2009). The "Workplace Loneliness Scale" consisting of 16 items was used. In the analysis of the data, the demographic characteristics of the teachers were examined using descriptive statistical techniques. Nonparametric Mann Whitney U-test and Kruskal Wallis H-test were used for the groups that did not show normal distribution in the analysis using the SPSS package program. The significance level was taken as .05.

As a result of the study, it was seen that the loneliness situations experienced by the classroom teachers in the workplace did not show statistically significant difference according to gender, age, marital status, seniority, class level they teach, the frequency of spending time with television, computer, etc., and the frequency of spending time for personal development activities. In the social friendship sub-dimension according to the variable of having a child, it was observed that classroom teachers who did not have children experienced more loneliness. It was observed that as the level of satisfaction with the social environment at the school where they work, their relationships with their class and their relationships with their administrators decreased, they experienced more

loneliness. As the satisfaction levels of classroom teachers with their relationships with their parents decreased in the social friendship sub-dimension, their loneliness increased; It was observed that as the level of satisfaction with relationships with students decreased in the emotional deprivation sub-dimension, their loneliness increased. While there was no statistically significant difference between the frequency of encountering problem behaviors in the classroom and loneliness among classroom teachers, it was observed that their loneliness increased with the decrease in their belief that they could cope with problem behaviors.

Keywords: Classroom teacher, loneliness at workplace

ÖN SÖZ

Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Sınıf öğretmeni olarak görev yaptığım dönemde norm fazlası olarak kısa süreli çalıştığım bir çok okulda yaşadığım yalnızlık durumu bu çalışmanın esin kaynağı olmuştur.

Yüksek lisans eğitimim süresince desteğini esirgemeyen sayın danışmanım Dr. Öğr. Üyesi M. Sencer ÖZSEZER'e ve istatistiksel çalışmaları yapmamda bana her zaman yardımcı olan Prof. Dr. Kamuran TARIM'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu süreçte her zaman bana destek olan, güç veren ve bana inanan sevgili eşim Yusuf ÇAPAR'a, onunla geçireceğim zamanı azaltmama pahasına çalışmak için uyku saatlerini beklediğim kıymetlim, canım oğlum Efe ÇAPAR'a, her zaman kanatlarının altında güvende hissettiğim ve başaracağıma her daim inanan, evlatları olmakla gurur duyduğum babam Gürkan METİN ve annem Hüsne METİN'e, cancağzım kardeşim Damla METİN'e sonsuz teşekkür ederim.

İhtiyaç duyduğum her an yardımıma koşan, yanımda olan desteklerini esirgemeyen dostlarıma, eğitimci arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Özge METİN ÇAPAR
Ağustos-2020, Adana

Not: Bu araştırma Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmektedir. (SYL-2018-11143)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **vi**
ÖN SÖZ ..... **viii**
KISALTMALAR ..... **xiv**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xv**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **xvii**
EKLER LİSTESİ ..... **xviii**

BÖLÜM I
GİRİŞ

1.1. Problem Durumu 2
1.2. Araştırmanın Amacı 3
1.3. Araştırmanın Önemi 6
1.4. Sayıltılar 7
1.5. Sınırlılıklar 7
1.6. Tanımlar 8

BÖLÜM II
KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Açıklamalar 9
2.1.1. Yalnızlık 9
2.1.1.1. Yalnızlığın Tanımı ve İlişkili Kavramlar 9
2.1.1.2. Yalnızlığın Boyutları 10
2.1.1.3. Yalnızlığı Açıklayan Kuramlar 11
2.1.1.3.1. Psikodinamik Yaklaşım 12
2.1.1.3.2. Varoluşçu Yaklaşım 13
2.1.1.3.3. Bilişsel Yaklaşım 13
2.1.1.3.4. Davranışçı Yaklaşım 14
2.1.1.4. Yalnızlığın Nedenleri 14
2.1.1.5. Yalnızlığın Sonuçları 16

2.1.1.6. Yalnızlıkla Başa Çıkma Yolları 17
2.1.1.7. Yalnızlıkla İlgili Değişkenler 17
2.1.1.7.1. Yalnızlık ve Cinsiyet 18
2.1.1.7.2. Yalnızlık ve Yaş 18
2.1.1.7.3. Yalnızlık ve Kişisel Özellikler 18
2.1.1.7.4. Yalnızlık ve Aile İlişkileri 19
2.1.2. İş Yerinde Yalnızlık 19
2.1.2.1. İş Yerinde Yalnızlığın Boyutları 20
2.1.2.1.1. Sosyal Arkadaşlık 21
2.1.2.1.2. Duygusal Yoksunluk 21
2.1.2.2. İş Yerinde Yalnızlığı Etkileyen Faktörler 22
2.1.2.3. İş Yerinde Yalnızlığın Sonuçları 23
2.1.2.4. Öğretmenlerin İş Yerinde Yalnızlığı 24
2.2. İlgili Araştırmalar 26
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar 26
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar 31

BÖLÜM III
YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli 35
3.2. Evren ve Örneklem 35
3.3. Veri Toplama Araçları 37
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu 37
3.3.2. İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği 38
3.4. Verilerin Toplanması 39
3.5. Verilerin Analizi 39

BÖLÜM IV
BULGULAR

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin İş yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarına İlişkin Bulgular 41
4.2. Sınıf öğretmenlerinin İş Yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarının Farklı

Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular 42
4.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 42
4.2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 43
4.2.3. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 44
4.2.4. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 45
4.2.5. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdemlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 46
4.2.6. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 47
4.2.7. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Sosyal Ortamdan Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular 48
4.2.8. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Zümreleri İle Olan Ortamdan Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular 50
4.2.9. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki İdarecileri İle Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular 51
4.2.10. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenci Velileri İle Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 53
4.2.11. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencileri İle Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 54
4.2.12. Sınıf Öğretmenlerinin Televizyon, Bilgisayar vb. Araçlar İle Zaman Geçirme Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular..... 56
4.2.13. Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Gelişim Etkinliklerine Zaman Ayırma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların

Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular 57
4.2.14. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Problem Davranışlarla Karşılaşma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular 59
4.2.15. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Problem Davranışlarla Baş Edebileceklerine Dair İnançlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular 60

BÖLÜM V
TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Sınıf Öğretmenlerinin İş yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 63
5.2. Sınıf öğretmenlerinin İş Yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Tartışma ve Yorumlar 64
5.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 64
5.2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Yaş Gruplarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 65
5.2.3. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 65
5.2.4. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 66
5.2.5. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 67
5.2.6. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 68
5.2.7. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Sosyal Ortamdan Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 68
5.2.8. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Zümreleri ile Olan Ortamdan Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 69
5.2.9. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki İdarecileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin

Tartışma ve Yorum 69
5.2.10. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Öğrenci Velileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 70
5.2.11. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Öğrencileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 71
5.2.12. Sınıf Öğretmenlerinin Televizyon, Bilgisayar vb. Araçlar İle Zaman Geçirme Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 72
5.2.13. Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Gelişim Etkinliklerine Zaman Ayırma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 72
5.2.14. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Problem Davranışlarla Karşılaşma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 73
5.2.15. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Problem Davranışlarla Baş Edebileceklerine Dair İnançlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum 73

BÖLÜM VI
SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar 75
6.2. Öneriler 77
6.2.1. Uygulamalara Yönelik Öneriler 78
6.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler 79

KAYNAKÇA 81
EKLER 92
ÖZGEÇMİŞ 96

KISALTMALAR

İYYÖ: İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Yalnızlık Kuramları ve Temsilcileri 12
Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerini Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu 36
Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin İş Yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri 41
Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Mann Whitney-U Testi Sonuçları 42
Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 43
Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 44
Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Mann Whitney-U Testi Sonuçları 45
Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 46
Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 47
Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Sosyal Ortamdan Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 49
Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Zümreleri ile Olan Ortamdan Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 50
Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki İdarecileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 52
Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Öğrenci Velileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları

Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları..... 53
Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Öğrencileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları..... 55
Tablo 15. Sınıf Öğretmenlerinin Televizyon, Bilgisayar vb. Araçlarla Zaman Geçirme Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 56
Tablo 16. Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Gelişim Etkinliklerine Zaman Ayırma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 58
Tablo 17. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Problenm Davranışlarla Karşılaşma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları..... 59
Tablo 18. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Problem Davranışlarla Baş Edebileceklerine Dair İnançlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları 60

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Yalnızlığın Algılanan 13 Nedeni..... 15

EKLER LİSTESİ

Sayfa

EK 1. Sınıf Öğretmeni Kişisel Bilgi Formu 92
EK 2. İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği 94
EK 3. Uygulama Yapılan Okullar 95

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsan sosyal bir varlık olarak hayatının her aşamasında diğer insanlarla iletişim kurma, etkileşimde bulunma ihtiyacı hisseder. Sosyal çevresi doğrultusunda paylaşımda bulunur, duygu ve düşüncelerini ifade etme olanağı bulur. Günümüzde çeşitli sebeplerle insanlar arasındaki sosyal ilişkiler azalmakta, duygu ve düşünce paylaşımı yapamayan bireyler artmaktadır. Bu da yalnızlık duygusunu beraberinde getirmektedir. Psikoloji ile insan ilişkileri arasında bir bağlantı kurulduğunda yalnızlık, doğal olmayan, hastalığa benzer bir durum olarak görülmektedir (Paula,2005). Weiss(1973), yalnızlığı tıbbî olarak müdahale edilmesi gereken bir durum olarak değerlendirmiş ve kaçınılması gereken bir durum olduğunu ifade etmiştir(akt. Paula,2005).

Flanders (1976)'e göre yalnızlık; bireyin yaşadığı stresin niteliksel ve niceliksel olarak geri bildirimidir. Lopata (1969), yalnızlığı bireyin sosyal ilişkilerinden elde etmek istedikleri ile elde ettikleri arasındaki fark olarak tanımlamıştır. Peplau, Micell & Morasch(1982), yalnızlığı bireylerin içsel bir süreci olarak değerlendirmiş ve sosyal ilişkilerinin değerlendirmesi olduğunu söylemişlerdir. Sadler ve Johnson(1980)'a göre yalnızlık, bireyin tatmin edilemeyen sosyal isteklerinin bir sonucudur (akt. Paula, 2005). Yalnızlığın, sosyal ilişki ve iletişimdeki farklı ihtiyaçların karşılanmaması sonucunda ortaya çıktığını savunan araştırmacılar Bowlby (1973) ve Sullivan (1953) farklı yalnızlık türlerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda yalnızlığı duygusal ve sosyal soyutlanmışlık olarak ayırmışlardır.

Yalnızlık duygusu; insanlar arası ilişkilerin sosyal ihtiyaçları karşılamadığı, kişisel ihtiyaçları doyurmayı başaramadığı durumlarda ortaya çıkar. Bu nedenle bu durum, sadece fiziksel bir yalnızlık durumundan doğan bir duygu değil, insanlar arasında hissedilen yalnızlık durumudur (Russell, Cutrona, McRae ve Gomez, 2012). Kişi diğer insanlar ile beraber olduğu zaman da yalnızlığı yaşayabilir (Rubenstein, Shaver ve Peplau, 1979). Bu bağlamda Weiss (1973) yalnızlık kavramını, sosyal ve duygusal olmak üzere iki farklı şekilde ele alır ve sosyal yalnızlığın sebebi olarak yetersiz sosyal ilişkileri; duygusal yalnızlığın sebebi olarak da kurulan kişilerarası ilişkilerde yeterli samimiyetin kurulamaması olarak ifade eder(akt. Koçak,2008). Yalnızlık içinde bulunan bireylerde sıkılganlık, arkadaşları tarafından reddedilme hissine kapılma ve marjinalleşme halleri görülmektedir. Bireyler, sosyal etkileşim içine girdiklerinde bu duygulardan

kurtulabilmektedirler (Şişman ve Turan, 2004)

Doğan, Çetin ve Sungur (2009)'a göre; yalnızlık duygusu, bireyin tek başına kalmasından çok yaşadığı ya da çalıştığı ortamda etkileşimde bulunabileceği, paylaşım yapabileceği insanların olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu duygu doğrultusunda da bireylerin yaşam kalitesi ve iş verimi etkilenmektedir. Kaplan (2011), iş yaşamında kendini gösteren yalnızlığın, genel yalnızlıktan farklı olarak yalnız iş ortamında etkin olduğunu; günlük yaşamında oldukça doyurucu ve sağlıklı ilişkileri olan ve yalnızlık duyguları yaşamayan bireyin, iş ortamında sosyal ilişkiler kurmakta ve sosyal destek almada sıkıntılar yaşayabildiğini belirtmiştir. Bu durum bireyin iş yaşamında yalnızlık ve dışlanmışlık duyguları yaşamasına neden olabilmektedir (Doğan, Çetin ve Sungur, 2009).

İnsanlarla sürekli iletişim kurma gerekliliği olan mesleklerde iş ortamında verimin sağlanması için sosyal etkileşim daha da önem kazanmaktadır. Öğretmenlik mesleği de bunlardan biridir. Öğretmenin amacı, öğrenmeyi sağlamanın yanında öğrencilerin sosyalleşmesini ve olumlu davranış geliştirmesini sağlamaktır. Öğretmenlerin bunu başarıyla gerçekleştirebilmeleri; sınıf yönetimi becerisine, meslek, konu alanı ve genel kültür bilgisine sahip olmalarına bağlıdır (Gündüz ve Can, 2013). Mesleki yeterliliğin yanında öğretmenin öğrencileriyle iletişim kurabilmesi, olumlu ilişkiler içerisinde olması, öğrencilerin ilgi ve beklentilerini karşılayabilmesi de önemlidir (Çelik, 2012). Öğretmenin öğrencileriyle olumlu ilişkiler içinde olmasının çalıştığı ortam olan okul ortamında kendisini mutlu hissetmesine bağlı olduğu düşünülmektedir.

Maslow (1954)'a göre insan ihtiyaçları hiç bitmeyen bir istekler hiyerarşisidir. Öğretmenler fizyolojik ihtiyaçlarını aldıkları maaşla, güvenlik ihtiyaçlarını kurumlarının sağladığı güvenceyle karşılayabilirken, ihtiyaçlar hiyerarşisinde üçüncü sırada yer alan aitlik ve sevgi ihtiyaçlarını çalıştıkları sosyal ortamda arayacaklardır. Dolayısıyla kendisini okuldaki sosyal ortamın bir parçası olarak görmeyen öğretmenin iş yerinde yalnızlık yaşaması kaçınılmazdır (Kaplan,2011).

Öğretmenler meslekleri gereği davranış kazandırma ve değiştirmede etkin rol oynamaktadırlar. İş ortamında, çalışma arkadaşlarıyla sosyal açıdan paylaşım yapabilen öğretmenlerin, mesleklerinin gereklerini yerine getirmede daha etkili olabilecekleri düşünülmektedir (Kalkan ve Oğuz, 2014).

1.1. Problem Durumu

Eğitim, bireylerde istendik yönde kalıcı davranış değişikliği yaratmak

amacındadır. Bu değişikliği gerçekleştirme görevini ise mesleki olarak öğretmenler üstlenmiştir. Öğretmenler eğitim öğretim sürecinde öğrencilerinin yanı sıra; öğrencilerinin aileleri, meslektaşları, kurum yöneticileri ile birlikte aktif rol oynarlar. Dolayısıyla öğretmenlik mesleği sosyal bir çalışma hayatı gerektirir. Ancak öğretmenler buna rağmen zaman zaman yalnızlık durumu yaşayabilirler. Bu yalnızlık durumu, öğretmenin kendisinden kaynaklı olabileceği gibi, okul değişikliği, norm fazlası olma nedeniyle farklı okullarda kısa süreli görev yapmak zorunda kalmak gibi beklenmeyen durumlardan kaynaklı da olabilir. Yalnızlık yaşayan öğretmenin çalışma performansının bu durumdan etkilenmesi kaçınılmazdır.

Bu araştırmada öğretmenlerin yaşadıkları yalnızlık durumlarının etkilendiği değişkenler araştırılmaya değer görülmüştür. Buradan yola çıkılarak bu araştırmanın problem durumu; "Öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumu nedir ve yaşanılan yalnızlık durumu hangi değişkenlerden etkilenmektedir?" şeklinde ifade edilebilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumunu farklı değişkenler açısından incelemek ve bu değişkenlerin iş yerinde yaşanan yalnızlığı etkileyip etkilemediğini belirlemektir.

Bu amaç doğrultusunda bu araştırmada şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk
   b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları nedir?
2. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk
   b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
3. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaşlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk

b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?

4. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk
   b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
5. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma durumlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk
   b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
6. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk
   b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
7. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeylerine göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk
   b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
8. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet durumlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk
   b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
9. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuldaki zümreleri ile olan sosyal ortamdan memnuniyet durumlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
   a. Duygusal yoksunluk
   b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?

10. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuldaki yöneticileri (idare) ile olan ilişkilerinden memnuniyet durumlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
    a. Duygusal yoksunluk
    b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
11. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuttukları öğrencilerin velilerinden memnuniyet durumlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
    a. Duygusal yoksunluk
    b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
12. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuttukları öğrencileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet durumlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
    a. Duygusal yoksunluk
    b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
13. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin televizyon, bilgisayar vb. araçlar ile zaman geçirme sıklıklarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
    a. Duygusal yoksunluk
    b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
14. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb.) zaman ayırma sıklıklarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
    a. Duygusal yoksunluk
    b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
15. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıklarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
    a. Duygusal yoksunluk

b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?

16. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıfta problem davranışlarla baş edebileceklerine dair inançlarına göre iş yerinde yalnızlık ölçeği toplam puan ortalamaları ve;
    a. Duygusal yoksunluk
    b. Sosyal arkadaşlık alt ölçekleri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde eğitim sistemi, öğretmen öğrenci arasında kurulan işbirliğine dayalı olarak yürütülmektedir. Eğitim sürecinde öğretmen bilgiyi veren değil, öğrencinin bilgiye ulaşmasını sağlayan rehber konumundadır. Dolayısıyla her ne kadar öğretmen süreç içerisinde öğrenci kadar aktif olmasa da, öğretmenin sürece doğru rehberlik edebilmesi, kendini psikososyal açıdan iyi hissetmesiyle yakından ilişkilidir. Ergin ve Birol (2005), öğretmenin öğrencilerine karşı, güler yüzlü, anlayışlı, sabırlı, hoşgörülü olması gerektiğini, onların ihtiyaçlarına duyarlı, onlar gibi düşünebilen, onları dikkatle ve ilgiyle dinleyebilen özellikte olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Eğitim sisteminin nitelikli ve her bakımdan sağlıklı bireyler yetiştirme temel amacına ulaşabilmek öğretmenlerin görevlerini en ideal şekilde yerine getirebilmeleriyle doğrudan ilişkilidir. İş yaşamının niteliği, bireyin özel ve sosyal yaşamını da etkilediğinden, öğretmenlerin performanslarını istenen düzeye çıkarabilmesi her şeyden önce moral ve motivasyonlarının üst düzeyde olması ve yalnızlık gibi modern insanın en önemli psikososyal problemlerinden de en asgari düzeyde etkilenmeleriyle yakından ilişkilidir (Şişman, 2004). Zira yalnızlık öğretmenlerin içinde bulunduğu psikolojik durumu, yaşama bakış açılarını, okulda sergiledikleri performansları olumsuz etkileyeceğinden öğretmenlerin yalnızlık düzeylerini belirleyerek gerekli çözüm odaklı girişimlerde bulunmak eğitimin kalitesini daha nitelikli hale getirebilmek açısından son derece önemlidir (Certel ve Yakut, 2016).

Çalışma ortamındaki huzur ve olumlu ilişkiler eğitim öğretim sürecinin sağlıklı yürütülebilmesi açısından önem taşıyan faktörlerdir. Öğretmenlerin, birlikte çalıştığı meslektaşları ile kurdukları ilişkiler huzurlu bir çalışma ortamı sağlanabilmesi açısından önemli ve gereklidir. Öğretmenler arasındaki iletişim, işbirliği, paylaşımcılık ve

rekabetten uzak bir öğretim süreci, sağlıklı bir okul ortamı sağlamasının yanı sıra öğretmenlerin sosyal ve duygusal açıdan kendilerini yalnız hissetmelerine de engel olacaktır. Öğretmenlerin okul ortamında diğer öğretmenlerle işbirliği içinde olmalarının, ders etkinliklerini planlarken birbirlerinin görüşlerinden faydalanmalarının, okulda birliği sağlayacağı düşünülmektedir (Kaya, 2009). Dolayısıyla, öğretmenin çalışma ortamında iyi ilişkiler kurması, iş arkadaşlarıyla sosyal ilişkilerinin iyi olmasının, mesleğini yerine getirmesinde olumlu etki yaratacağı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlıkla ilgili çalışmalar (Kaplan 2011, Karakurt 2012, Aslan ve Yılmaz 2013, Karaduman ve Keser 2014, Tanrıseven 2014, Certel ve Yakut 2016), örgütsel vatandaşlık, örgütsel güven, örgütsel destek, örgütsel bağlılık, yaşam doyumları ve işten ayrılma niyeti ile farklı değişkenler arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmalardır. Yurt dışında yapılan çalışmalar yalnızlık ile mesleki stres (Cubitt,2002), internet kullanımı (Moon, Deniz ve Tutkun, 2001), cinsiyet, yaş, öğrenim düzeyi vb. sosyo- demografik değişkenler (Austin, Dussault ve Fernet, 2009) arasındaki ilişkileri ve ergenlerde yalnızlığı (Frank ve Woodward, 1988, Roscoe ve Skomski,1989) incelemeye yönelik olarak yapılmıştır.

Bu açıdan bakıldığında; alanyazında öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumunu okuldaki sosyal ortamdan, zümreler arasındaki ilişkilerden, idareciler ile olan ilişkilerden, öğrencilerle olan ilişkilerden, velilerle kurulan ilişkilerden memnuniyet, problem davranışlarla karşılaşma ve problem davranışlarla baş edebileceklerine olan inançları değişkenleri açısından inceleyen çalışmalara rastlanmaması; bu değişkenlerin, öğretmenlerin performansını, eğitim sürecinin sürekliliğini, kalitesini dolayısıyla da öğrencileri etkileyecek bir durum olarak düşünülmesi; elde edilen sonuçların öğretmenlerin yalnızlık durumları ile mücadelede öğretmenlere, yöneticilere yol gösterici olabileceği bu araştırmayı önemli kılmaktadır.

1.4. Sayıltılar

Bu araştırmanın sayıltısı aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- Araştırmaya katılan tüm öğretmenler, ölçme aracına içtenlikle ve gerçeği yansıtacak şekilde cevap vermişlerdir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Çalışma grubu Adana ili merkez ilçelerinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleriyle sınırlıdır.
- Veriler Doğan vd. (2009) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği ve Kişisel bilgiler formu ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Yalnızlık: Bireyin sosyal çevresiyle olan ilişkilerindeki hem nitelik hem de niceliksel olarak yaşadığı bozulma sonucunda yaşadığı istenmeyen durumdur (Öztürk, Sevindik ve Yaman,2006).

Öğretmen: Mesleği bilgi öğretmek olan kimse (TDK,2019).

İş yeri: Bir görevin yapıldığı yer (TDK,2019).

İş Yerinde Yalnızlık: Çalışma ortamında yaşanan yalnızlık durumu.

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın alanına yönelik olarak "İş Yerinde Yalnızlık" ile ilgili yapılan alanyazın taramaları sonucunda elde edilen kuramsal bilgilere yer verilmiştir. Yalnızlık, yalnızlığın boyutları, yalnızlığa yönelik farklı yaklaşımlar, iş yerinde yalnızlıkla ilgili yapılan çalışmalar bu bölümde incelenmiştir.

2.1. Kuramsal Açıklamalar

2.1.1. Yalnızlık

Sosyal bir varlık olarak insanlar diğer insanlarla sürekli etkileşim halindedirler. Bu etkileşim evde aile bireyleriyle, dışarda arkadaşlarla ve hatta zaman zaman tanımadığımız insanlarla süreklilik gösterir. Gündelik hayattaki değişikliklerin insanlar arasındaki iletişim ve etkileşimi de değiştirmesi kaçınılmazdır. Günümüzde ilerleyen teknoloji ile beraber iletişim şeklinin ve yaşam şartlarının değişmesi, insanların ihtiyaçlarının ve değer algılarının farklılaşması gibi sebeplerle insanlar yalnızlaşmaktadırlar (Bozgeyik, 2019). Bu durumun bireyin fiziksel, duygusal ve zihinsel durumunu olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır.

2.1.1.1. Yalnızlığın Tanımı ve İlişkili Kavramlar

Yalnızlıkla ilgili alanyazında pek çok tanım yer almaktadır. En genel haliyle TDK (2019) yalnızlığı; "Yalnız olma durumu, kimsesizlik, kimse bulunmama durumu, ıssızlık, tenhalık" olarak tanımlamaktadır. Koçak (2003), yalnızlığı bireyin var olan sosyal ilişkileri ile arzuladığı sosyal ilişkileri arasındaki farklılık sonucu yaşanılan hoş olmayan duygu durumu olarak tanımlamaktadır.

İnsan etrafındakilerle sosyal etkileşim halindedir, bu etkileşim sonucunda da sosyal ilişkiler kurmaktadır. Ancak bazen sosyal ilişkilerinde beklentilerini karşılayamamakta bu da yalnızlığı beraberinde getirmektedir. Peplau ve Perlman (1981) yalnızlığı; bireyin var olan sosyal ilişkileri ile arzuladığı sosyal ilişkileri arasındaki farklılık sonucu yaşanılan istenmeyen durum, olarak tanımlamaktadır. Yalnızlık kaçınılan bir duygu durumudur. İnsanlar yalnızlık durumuyla yüzleşmek istemezler. Hatta yalnızlık yaşayan birçok insan bu durumu kabullenmek istemez (Geçtan, 1999).

Asher ve Paquette (2003), yalnızlığı, kişinin sosyal ilişkilerindeki yetersizliğin farkına varması olarak tanımlamıştır. Yetersizlik hissi, mutsuzluk, boşluk, özlem gibi duygulara yol açarak nihayetinde yalnızlığı doğurmaktadır.

Yalnızlık kavramı ilk olarak somut bir kavram olarak "tek başına kalmak" tanımını çağrıştırsa da bu kavramı sadece somut düşünceye hapsetmek yetersiz kalacaktır. Yalnızlık; bireyin sosyal hayattan kendini izole ederek yaşadığı istenmeyen duygu durumudur (Geçtan,1999). Dolayısıyla kalabalık içerisinde de bu duygu yaşanabilmektedir. "İnziva" kelimesi toplum hayatından kaçıp tek başına yaşamak olarak tanımlanmaktadır (TDK,2019). Bu tanıma göre gönüllü bir kaçış söz konusudur. Gönüllü olarak toplum hayatından uzaklaşılmak istendiği anlaşılmaktadır. Bir sanatçının eser üretebilmek için inzivaya çekilmesi bu duruma örnek teşkil edebilir. Dolayısıyla "inziva" kavramı da yalnızlık duygusundan farklıdır. Yalnızlıkta gönüllülük söz konusu değildir.

2.1.1.2. Yalnızlığın Boyutları

Yalnızlık bazı bireyler tarafından hayatın normal akışının bir parçası olarak görülmekte; bazı bireyler tarafından ise farklı boyutlardaki birtakım ihtiyaçların karşılanamaması sonucunda yaşanılan bir durum olarak görülmektedir. Yalnızlığın farklı durumlar sonucu ortaya çıkması ve farklı şekillerde yaşanması farklı boyutlarda incelenmesi sonucunu doğurmuştur (Tanrıseven, 2014).

Weiss(1973), yalnızlığın temellerini araştırmaya yönelik yaptığı kuramsal çalışmada insanların; *bağlanma, sosyal bütünleşme, güvenilir sosyal bağlılık, yardım alma, değer görme, fiziksel ve duygusal destek görme*, ihtiyaçlarının olduğunu öne sürmüştür. İnsanların sağlıklı ilişkiler kurmaları bu ihtiyaçlarının giderilmesine bağlıdır. Bu ihtiyaçlar tek bir bireyle karşılanacağı gibi birçok kişiyle kurulan sosyal ilişkilerle de karşılanabilir. Bu ihtiyaçların karşılanamaması durumunda kişinin yalnızlık duygusu yaşadığını belirterek yalnızlığı sosyal ve duygusal olmak üzere iki boyutta ele almıştır. (Weiss, 1973; akt. Körler, 2011).

Sosyal yalnızlık; kişinin istediği sosyal çevre ilişkisini sağlayamamasından kaynaklanmaktadır. Kişi bu ilişkiyi sağladığında bu durum ortadan kalkmaktadır. Sosyal yalnızlık kişiyi, depresyon, kendi kendine konuşma, amaçsızlık gibi durumlara sürükleyebilmektedir. Duygusal yalnızlık, kişiler arasındaki eş, dost, flört gibi samimi ilişkilerin yokluğundan kaynaklanmaktadır. Bu yalnızlık durumunda kişiler sürekli bir terk edilmişlik duygusu, aşırı hassasiyet içerisinde olabilirler. Bu boyutta, birey

etrafındakilerle samimi ilişkiler kurarak, kendi benliğindeki boşluğu doldurma çabasındadır. Bunu gerçekleştiremediği zaman yalnızlık yaşamaktadır. (Körler, 2011).

Young (1982), yalnızlığı zamanla ilişkilendirerek; geçici, durumsal ve kronik olmak üzere üç boyutta ele almıştır. Geçici yalnızlık; hemen hemen her insanda görülebilen kısa süreli yalnızlık boyutudur. Belirtileri kısa süreli ve geçicidir. Durumsal yalnızlık; bireyin yaşam rutininde meydana gelen bazı değişiklikler sonucunda yaşadığı yalnızlık durumudur. Bu değişiklikler bireyin sosyal ilişkilerinden doyum alamamasına neden olarak, yalnızlık hissetmesine neden olmaktadır. Kronik yalnızlık; bireyin yaşadığı uzun süreli ilişkilerinde aradığı doyuma ulaşamaması sonucu yaşadığı yalnızlık durumudur (akt. Karakurt,2012).

Peplau ve Perlman (1984), yalnızlığı pozitiflik ve negatiflik, sosyal ve duygusal, kronik olmak üzere üç boyutta ele almışlardır. Yalnızlık durumunun olumlu ve olumsuz sonuçları olabileceğini; tek kalmanın bazı durumlarda bireye iyi gelebileceğini, kendisini sorgulama yaşantısını irdeleme fırsatı yaratabileceğini, ancak bu olumlu etkisinin çok nadir görülebildiğini belirtmişlerdir. Sosyal- duygusal yalnızlık boyutunda Weiss (1973)'in sınıflandırmasında olduğu gibi duygusal yalnızlığın bireyi daha fazla olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Kronik yalnızlık boyutunda bu durumun bireyde sürekli hale geldiği belirtilmiş, bireyin yalnızlık durumunun sosyal yaşantısının bir parçası olduğu öne sürülmüştür (Young, 1984; akt. Peplau ve Perlman,1984)

2.1.1.3. Yalnızlığı Açıklayan Kuramlar

Yalnızlığa dair yapılan farklı tanımların, yalnızlığı ele alan farklı yaklaşımlardan kaynaklandığını ileri süren Peplau ve Perlman (1984); yalnızlığın farklı yaklaşımlar tarafından ele alınmasını, bireylerin sosyal ilişkilerinde yaşadıkları duygusal etmenler ve yoksunluklara bağlamıştır.

Peplau ve Perlman'ın yalnızlığı açıklayan kuramlar ve bu kuramların temsilcilerini gösteren tablo şu şekildedir (akt. Sonderby, 2013)

Tablo 1.

Yalnızlık Kuramları ve Temsilcileri

Kuramlar	Temsilcileri
Bilişsel	***Peplau ve Perlman, 1982***
Varoluşsal	***Moustakas,1961***
Etkileşimci	***Weiss, 1963***
Fenomenolojik	***Rogers, 1961***
Gizlilik	***Derlega ve Margulis, 1982***
Psikodinamik	***Fromm, Reichmann, 1959***
Sosyolojik	***Reisman, 1961***
Sistemsel	***Flanders, 1982***

2.1.1.3.1. Psikodinamik Yaklaşım

Freud, yalnızlığın çocukların temel korkularından biri olduğunu; bu korkunun çocuğun temel bakımını üstlenen kişinin yokluğunda ortaya çıktığını belirtmiştir (Mijiskovic,1980).

Freud, psikoseksüel kuramında insan yaşamının kritik gelişimsel dönemlerinin olduğunu, bu dönemler sağlıklı bir şekilde atlatılamadığında bireyin ilerleyen yaşamını etkileyeceğini ileri sürmüştür. Bebeklik ve çocukluk çağındaki kritik dönemlerin gerektirdiği ihtiyaçlar karşılanamadığı takdirde, birey yetişkinlik döneminde o dönemlere aşırı bağlılık gösterir ve bu da bireyin kişilik gelişimini olumsuz etkiler (Senemoğlu,2005).

Erikson (1968)'un da Freud'a benzer şekilde insan gelişiminde kritik dönemlerin bulunduğunu; özellikle ergenlik dönemindeki yaşantıların yetişkinlik dönemini etkilediğini belirtmiştir. Erikson (1968)'un "Kimlik kazanmaya karşı kimlik karmaşası dönemi" olarak adlandırdığı gelişimsel dönem olan ergenlik dönemi; çocukluk ile yetişkinlik arasındaki dönemi ifade eder. Çocukluk döneminden yetişkinliğe geçiş döneminde ergenler cinsel olgunlaşmanın getirdiği fizyolojik değişikliklerle baş etmeye çabalarken aynı zamanda yetişkin rolünü kazanmaya çalışırlar. Ergenlik döneminde birey kimliğini oluşturma çabasındadır. Bu dönemi sorunsuz atlatamayan birey, yetişkinlik döneminde sağlıklı kimlik oluşturamamakta ve rol karmaşası yaşayabilmektedir. Rol karmaşası bireyin çevresindekilerle sağlıklı iletişim kurmasını engelleyerek, yalnızlık yaşamasına neden olabilmektedir (Senemoğlu, 2005; Geçtan, 2005).

Sullivan (1953) ve Froom-Reichman(1959) da yalnızlık duygusunu, çocukluk döneminde yaşanan olumsuz yaşantılarla ilişkilendirmişlerdir. Çocukluk döneminde özellikle aile ile yaşanan olumsuzlukların çocukların ileriki dönemlerde sosyal becerilerini etkilediğini, insanlarla iletişim sorunları yaşamalarına neden olarak, yalnızlık duygusu yaşadıklarını belirtmişlerdir (Akt. Peplau ve Perlman,1982).

2.1.1.3.2. Varoluşçu Yaklaşım

Varoluşçulara göre insanlar dünyaya yalnız gelirler ve yalnız ayrılırlar. Dolayısıyla yalnızlık insan doğasında yer alır ve kaçınılmazdır. Bu nedenle varoluşçulara göre önemli olan insanın yalnızlığıyla nasıl yaşayacağını bilmesidir (Yalom,2001). Moustakas, gerçek yalnızlık ile yalnızlık kaygısını birbirinden ayırmıştır. Buna göre yalnızlık kaygısı, insanı gerçek hayattan uzaklaştıran ve sosyal iletişim kurmasını engelleyen bir savunma mekanizmasıdır. Gerçek yalnızlık ise, insanın doğum, ölüm ya da yaşadığı olumsuz olaylar karşısında hayatta yalnız olduğunu fark etmesidir (akt. Peplau ve Perlman, 1982).

Varoluşçu Kierkegaard'a göre birey yalnızlık korkusuyla yüzleşerek kendi olabilir. Yalnızlık, bireyin kendini gerçekleştirme yolunda gerekli güç ve cesareti toplamasına yardım edecektir. Başka bir deyişle birey, kendi kimliğini oluşturma yolunda kalabalıktan ayrılarak yalnız kalmalıdır (Karnick, 2005).

Bu yaklaşıma göre insan ne kadar çevresiyle doyurucu sosyal ilişki yaşarsa yaşasın, temelde yalnızlık duygusunu yaşaması kaçınılmazdır (Körler,2011). Güngörmüş (2011), yaşanması kaçınılmaz olan bu durumun sevgi sayesinde paylaşılarak etkilerinin hafifletilebileceğini belirtmiştir.

2.1.1.3.3. Bilişsel Yaklaşım

Bu yaklaşım, yalnızlığın, duygusal ve davranışsal boyutlarını kabul eder ancak daha çok bilişsel bir süreç olduğunu savunur. Yalnızlık durumunun, kişinin algılayışına göre farklılaşabileceği, aynı koşullara sahip iki bireyin birinin yalnızlık durumu yaşarken diğerinin yaşamayabileceği bu yaklaşımla savunulur. Bu yaklaşımda bireyin kendini ve yaşantısını nasıl algıladığı etken rol oynar (Jones, Freeman, Goswick, 1981)

Yalnızlık; bireyin gerçek sosyal hayatıyla, beklediği sosyal hayat arasındaki fark büyüdükçe artar. Bu doğrultuda yalnızlık duygusu kişinin algılamasına bağlı olarak artar ya da azalır. Dolayısıyla içsel bir süreçtir (Peplau, Miceli, Morasch, 1982; Akt. Sezen,

2014).

2.1.1.3.4. Davranışçı Yaklaşım

Bu yaklaşımın savunucularından Young (1982), yalnızlığa gelişimsel bir süreç olarak bakılması gerektiğini öne sürmüştür. Buna göre insan yaşamı belirli gelişimsel basamaklardan oluşmakta ve herhangi bir basamak tamamlanmadan bir üst basamağa geçilememektedir. Young (1982)'a göre bu basamaklar sırasıyla; tek başına olmak, sıradan arkadaşlıklar, karşılıklı kendini açma, potansiyel eşle görüşme, yakın ilişki kurma ve uzun süreli duygusal bağlanma aşamalarıdır (Akt. Duy, 2003).

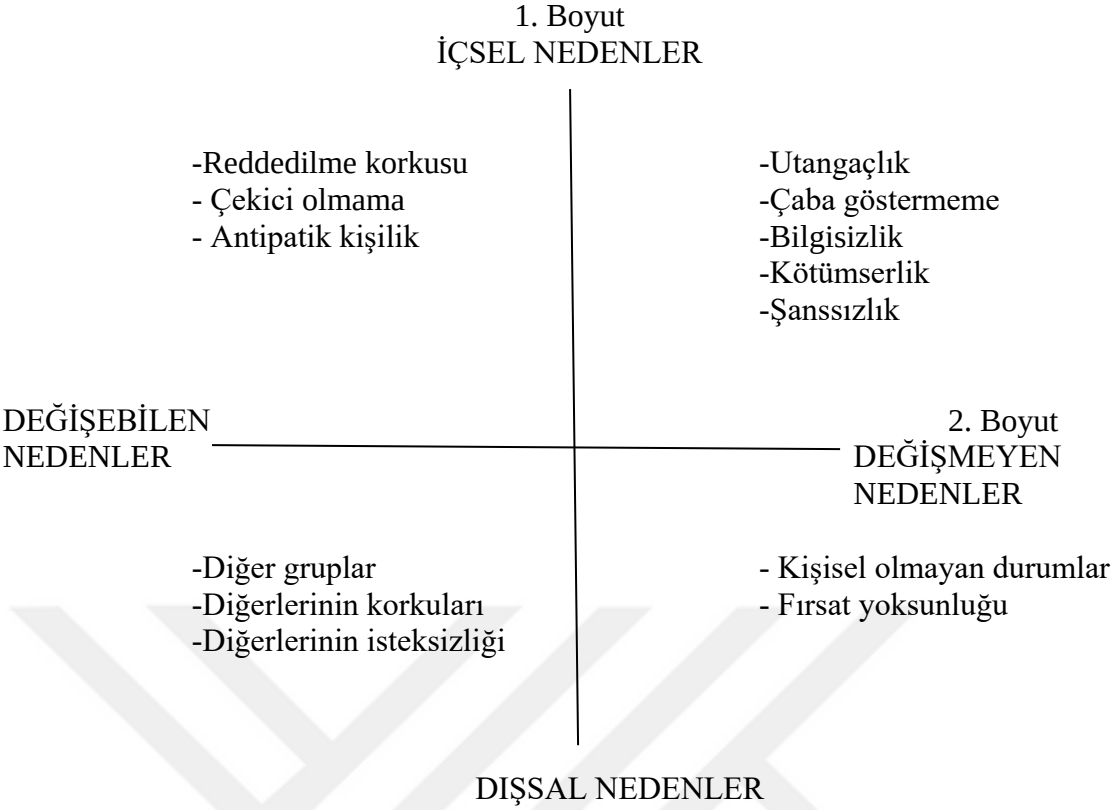
2.1.1.4. Yalnızlığın Nedenleri

Yalnızlık farklı kuramlarla farklı şekillerde tanımlanan çok boyutlu bir kavramdır. Yalnızlığın tanımlanmasında, yalnızlığa neden olan etmenlerin de bilinmesi etkilidir. İnsanları yalnızlık duygusuna iten yaşantıları, bu duygunun sebebi olacaktır. Dolayısıyla bu sebeplerin bilinmesi yalnızlık duygusunu daha anlaşılabilir hale getirecektir.

İnsan hayatında yaşanan önemli değişiklikler yalnızlık sebebi olabilir; ikili ilişkilerde yaşanan ayrılıklar, boşanmalar, yerleşim yeri değişikliği, iş değişikliği gibi durumların yalnızlık duygusunu tetikleyebilir (Bilgen, 1989).

Qualter (2003), insanların sevdiği birini kaybetmesi, bilinmeyen bir yerde yaşamını sürdürmek zorunda kalması, çatışmalar, şiddet görülmesi gibi travmatik olayların da yalnızlığa neden olabileceğini belirtmiştir. Jones ve Goswick (1981), ergenlik döneminde arkadaşlar arasında yakın ilişkiler kurulamamasının, bireylerin doyum sağlayamamasına neden olduğunu, bunun da yalnızlık duygusuna yol açabileceğini belirtmişlerdir.

Michela, Peplau ve Weeks (1982), yalnızlığa neden olan etmenleri şema halinde göstermişlerdir:

Şekil 1. Yalnızlığın Algılanan 13 Nedeni

Kaynak: Michela,Peplau ve Weeks, 1982, s. 932

Michela, Peplau ve Weeks (1982), yalnızlığın nedenlerini şu şekilde gruplandırmışlardır (s.931-932):

1. *Kötümserlik:* Kişinin paylaşım yapabileceği birini bulamayacağına dair olumsuz inanca sahip olmasıdır.
2. *Reddedilmekten Korkma:* Kişinin iletişim kurabileceği kişiler tarafından reddedileceği korkusu yaşamasıdır.
3. *Çaba Göstermeme:* Kişinin iletişim ve ilişki kurmak için gereken çabayı göstermekten kaçınmasıdır.
4. *Şanssızlık:* Kişinin biriyle ilişki kurmak için şansının yolunda gitmediğini düşünmesidir.
5. *Bilgisizlik:* Kişinin başka bir kişiyle nasıl iletişim kuracağını bilememesidir.
6. *Utangaçlık:* Kişinin ikili ilişkilerde utangaç olması durumudur.
7. *Fiziksel Çekiciliği Olmama:* Kişinin kendini görünüş olarak beğenmemesidir.
8. *Diğer Gruplar/ İlişkiler:* Kişinin diğer insanların dahîl olduğu gruplara dahîl olamamasıdır.

9. *Diğerlerinin Korkuları:* Diğer insanların yalnızlık yaşayan kişilerle ilişki kurmaktan kaçınmalarıdır.
10. *Kişisel Olmayan Durumlar:* Kişinin diğer insanlarla kişisel ilişki kurmaması durumudur.
17. *11.Fırsat Yoksunluğu:* Kişinin çevresiyle iletişim ve ilişki kurabileceği fırsatının olmamasıdır.
11. *Diğerlerinin İsteksizliği:* İlişki kurmak isteyen bireyin karşılık bulamamasıdır.
12. *Antipatik Kişilik Yapısı:* Kişinin hoşa gitmeyen kişilik yapısına sahip olmasıdır.

Perlman ve Peplau (1984), yalnızlık duygusunun oluşmasında yaşanan kötü tecrübelerin etkili olduğunu; dışlanma, sevilmeme, ilişki kuramama, arkadaş edinememe gibi yaşanan olumsuzlukların bu duyguyu tetiklediğini belirtmişlerdir. Yalnızlığa zemin hazırlayan durumların utangaçlık, benlik saygısı ve sosyal becerilerdeki eksiklik gibi kişilik özellikleri; sosyal hayattan yalıtılma, etkileşimdeki rekabet gibi durumsal özellikler; kültürel değerler olduğunu belirtmişlerdir. Bireyin yaşantısındaki önemli değişikliklerin ise yalnızlığı hızlandıran etmenler olduğunu aktarmışlardır. Yalnızlığı oluşturan ve hızlandıran etmenler bir araya gelerek yalnızlık duygusunun ortaya çıkmasını sağlamaktadırlar.

2.1.1.5. Yalnızlığın Sonuçları

Yalnızlık duygusunu yoğun olarak yaşayan kişilerde, bu durumun sürekli hal alması durumunda anksiyete, özgüven azlığı, öfke kontrolünü kaybetme gibi durumlar görülebilir. Kişi bu durumdan çıkamadıkça psikolojik rahatsızlıklar ve depresyon görülme riski artar, kişi özgüvenini yitirebilir (Karakurt, 2012).

Rokach (2004)'a göre yalnızlık insanları diğer insanlardan uzaklaştırarak dostlukların kurulmasını engeller. Bu duyguyu yaşayan insanlar diğer insanlarla olumlu ilişkiler kuramazlar, kursalar da aynı seviyede tutamazlar. Kişinin odaklanmasına engel olarak, yaratıcılıklarını ortaya çıkarmalarına engel olabilir ve bu da kişiye psikolojik olarak zarar verebilir. Başa çıkılamayan bir hal alan yalnızlık duygusu, kişinin yaşamını yönlendiren negatif bir güce dönüşebilir. Bu durumdaki bireylerin karar mekanizmaları yalnızlık duygusunun etkisi altında olduğundan, yanlış kararlar alma riskleri vardır.

Yanlış ilişkiler, acele alınmış evlilik kararları vb. bu duygunun etkisiyle ortaya çıkabilir. Bu yaşantılar kişinin yaşamında kalıcı izler bırakabilir.

Öte yandan Andre (1991), yalnızlığı kişiyi farklı düşünmeye yönlendiren, yaratıcılığını ortaya çıkaran, kendini keşfetmesini sağlayan bir güç olarak tanımlamaktadır. Araştırmacı yalnızlığın acı verici bir duygu olduğunu kabul etmekle birlikte, kişinin yaratıcı tarafını açığa çıkarabilecek bir durum olduğunu da belirtmektedir (akt. Rokach, 2004).

2.1.1.6. Yalnızlıkla Başa Çıkma Yolları

Yalnızlık yaşayan bireyler, sosyal çevreden uzak durmakta, sosyal ilişkilerde risk almamaya çalışmaktadırlar. Bu duygularıyla, televizyon, bilgisayar, kitap gibi araçlarla başa çıkmaya çalışmaktadırlar (Erdeğer,2001). Bu duyguyla baş etmede insanlarla yakın ilişki kurmak daha etkilidir. Yakın ilişki kurmak, televizyon izleme, müzik dinleme aktiviteleri gibi edilgen değil, kişiyi aktif hale getirecek ve bu duygudan daha kolay çıkmasını sağlayacak etkili bir eylemdir (Karakurt, 2012).

Yalnızlıkla başa çıkmada sosyal beceri eğitimin de yararlanılabilir. Bu eğitimde bireylere diğer insanlarla nasıl iletişim kurarak ilişkiyi başlatacaklarına, ilişkilerini nasıl devam ettireceklerine dair eğitim verilebilir. Güzel konuşma, iltifatta bulunma, karşısındaki ile empati kurma gibi beceriler de bu eğitimin parçasıdır. Özellikle çocukluk çağında bu eğitimden faydalanılması çocukların akranlarıyla kuracakları iletişimin doğru olmasına katkı sağlayacaktır (Asher ve Paguette, 2003)

Yalnızlık, özellikle ergenlik döneminde tehlikeli bir hal alabilmektedir. Ergenler kişiler arası ilişkilerde başarısız olduklarında suça yönelebilmektedirler. Suça yönelerek diğer insanlar üzerinde kontrol sağlamaya çalışmaktadırlar (Williams, 1983). Eskin (2001), yalnızlık duygusu ile intihar eğilimi arasındaki ilişkiyi incelemiş ve yalnızlık yaşayan ergenlerin intihar eğiliminin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bu duygu ile baş etmede edilgen aktivitelere (kitap okuma, film izleme, müzik dinleme vb.) yöneldikleri sonucuna ulaşmıştır. Özellikle kırsal kesimde yaşayan ergenler, yalnızlıkla başa çıkmada doğa aktiviteleri, evcil hayvan besleme, spor yapma gibi yöntemlere de başvurabilmektedirler (Woodward ve Frank, 1988).

2.1.1.7. Yalnızlıkla İlgili Değişkenler

Yalnızlık, kişinin sosyal hayatını, insanlarla olan ilişkilerini olumsuz etkileyen bir

duygudur. Güngör (1996), özellikle gelişmiş ülkelerde değişimin hızlı olması ve bu değişimlerin insan hayatını, dolayısıyla da sosyal ilişkileri etkilemesi nedeniyle yalnızlık duygusunun yaygın yaşandığını belirtmiştir.

Yalnızlık ile ilgili çalışmalara bakıldığında yaş, cinsiyet, aile, kişilik özellikleri, arkadaş ilişkileri gibi değişkenlerin yalnızlık durumunu etkilediği görülmektedir.

2.1.1.7.1. Yalnızlık ve Cinsiyet

Yalnızlık ve cinsiyet ilişkisine bakıldığında yapılan çalışmalarda farklı bulgulara ulaşıldığı görülmektedir. Roscoe ve Skomski (1989), yaptıkları araştırmada yalnızlık ile ilgili kadınlar ve erkekler arasında anlamlı bir farklılık bulamamışlardır. Ancak Demir (1990), üniversite öğrencileriyle yaptığı araştırmada erkeklerin kadınlara kıyasla daha çok yalnızlık duygusu yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu durumu erkeklerin geleneksel kalıplara göre yetiştirilerek kazandıkları cinsiyet rolüne bağlamıştır.

2.1.1.7.2. Yalnızlık ve Yaş

Yalnızlık duygusunun yaş değişkeni ile ilişkisi araştırıldığında farklı yaşlarda bireyin yaşadığı yalnızlık duygusunun yoğunluğunun farklılaştığı görülmüştür (Tanrıseven, 2014).

Quay (1992), okul öncesi dönemdeki çocuklarla yaptığı araştırmada yaş ile yalnızlık ilişkisinin varlığına dikkat çekerek, yaş büyüdükçe yalnızlık duygusunun da arttığını ifade etmiştir.

Woodward ve Frank (1988), yalnızlığın bireyin yaşamının her aşamasında ortaya çıkabileceğini, ergenlik döneminin ise en risk taşıyan dönem olduğunu belirtmişlerdir. Ergenlik döneminde yalnızlığın daha sık ve yoğun yaşandığını ifade etmişlerdir.

Demir (1990) ise yaptığı çalışmada yalnızlık duygusunun yaşa göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

2.1.1.7.3. Yalnızlık ve Kişisel Özellikler

Kişisel özellikler yalnızlık duygusunun ortaya çıkmasında etkili olabilmektedir. Bıyık (2004); üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmada, öğrencilerinden kendini beğenmeyenlerin beğenenlere, hayatından memnun olmayanların olanlara, geleceğinin daha kötü olacağına inananların geleceğinden umutlu olanlara kıyasla daha fazla yalnızlık duygusu yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Jones, Carpenter ve Quintana (1985), sosyal becerilerdeki yetersizliğin, depresyon, anksiyete gibi duygusal uyarılmalardaki yoğunluğun, benlik algısının düşük olmasının, yaşama karşı olumsuz tutumların, dış denetime bağlı olmanın yalnızlık duygusunu desteklediğini ileri sürmüşlerdir.

2.1.1.7.4. Yalnızlık ve Aile İlişkileri

Aile ile kurulan olumlu ilişkilerin bireyin yaşantısını olumlu etkilemesi beklenir. Özellikle ergenlik döneminde ergen ile ebeveynler arasında yaşanan çatışmalar, ergenin aile ortamından uzaklaşmasına, arkadaş çevresine yönelmesine neden olabilmektedir. Arkadaş çevresi ile de olumlu ilişkiler kuramayan bireylerin yalnızlık duygusu yaşamaları kaçınılmazdır.

Aileler özellikle ergenlik gibi kritik dönemlerde sosyal yönlendirmelerde bulunarak, yaşanacak çatışmaların önüne geçmeli, yalnızlık duygusunu daha az yaşamalarını sağlamalıdır (Tanrıseven, 2014).

2.1.2. İş Yerinde Yalnızlık

İnsan gündelik yaşantısının önemli bir kısmını çalışarak geçirmektedir. Dolayısıyla kişinin ev ve sosyal hayatı haricinde iş hayatı da bulunmaktadır. Kişinin iş hayatını geçirdiği iş yeri; mesleğini icra ederken, diğer insanlarla iletişim ve etkileşim kurduğu bir ortam olmaktadır.

İş yeri, kişilerarası ilişkilerin yoğun olarak yaşandığı, çalışanların iş arkadaşlarıyla ailelerinden daha fazla zaman geçirebildikleri bir ortamdır (Wright, 2005).

Sezen (2004), çalışmasında işyerini insan gücüyle, fiziksel ve teknik imkânların buluştuğu çalışma alanları olarak tanımlamaktadır. İnsanın temel öge olduğu bu çalışma ortamlarında, olumlu ve olumsuz yaşantıların olması kaçınılmazdır.

İş ortamı, iş yükümlülüklerinin yerine getirildiği bir ortam olmanın yanı sıra; kişinin diğer insanlarla iletişim kurduğu, aynı zamanda farklı düşüncelere sahip bireylerin bir arada bulunduğu bir ortamdır. Düşünce farklılıklarının olduğu bir ortamda bireylerin her daim birbirlerinin fikirlerini hoşgörüyle benimsemeleri beklenemez. Farklı görüşler içerisindeki bireyler çoğu zaman kendilerini iş yerindeki sosyal ortamdan izole edebilirler. Bu da yalnızlık durumunu beraberinde getirir.

Doğan ve Çetin ve Sungur (2009), iş yerindeki yalnızlığı diğer yalnızlıktan ayırarak; günlük yaşamında sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilen, mutlu bireylerin iş

ortamında başarılı sosyal ilişkiler kurmakta zorlanabildiğini, bu durumun da iş yerinde yalnızlık yaşamalarına sebep olabildiğini belirtmiştir.

Wright, Burt ve Strongman (2006), iş yerinde yalnızlığın mevcut ilişkilerle, kurulmak istenen ilişkiler arasındaki farklılıktan kaynaklandığını, bu farklılığı gidereememenin verdiği yetersizlik duygusunun yalnızlığa sebep olduğunu belirtmiştir. Bireylerin yaşantılarında algıladıkları bu farklılık kişiden kişiye göre değişiklik gösterebilir. Bu farklılık çevresel faktörlerin yanında kişinin bireysel özellikleriyle de alakalıdır. Çünkü çalışanlar iş yerlerine kişisel özelliklerini de beraberlerinde getirirler. Dolayısıyla çalışanların bilişsel, davranışsal, ruhsal ve bazı kişilik özelliklerinin iş yerlerindeki ilişkilerini etkilemesi kaçınılmaz olacaktır (Peplau ve Perlman, 1984).

İş yerindeki yalnızlık kişinin kişisel özelliklerinin bir sonucu olabildiği gibi, kişinin yaşadığı bu yalnızlık durumu çevresel faktörlerden de etkilenebilmektedir (Güngörmüş,2011). İşyerindeki yalnızlık durumu daha çok sosyal çevreden kaynaklıdır, bu nedenle normal yalnızlıktan ayrı tutulması gerekir. Bu yalnızlık, iş yerindeki ortak etkinliklerin dışında kalmaktan, bir gruba dâhil olamamaktan kaynaklıdır (Karakurt,2012)

2.1.2.1. İş Yerinde Yalnızlığın Boyutları

Yalnızlık kavramı farklı araştırmalarda tek boyutlu ya da çok boyutlu olarak ele alınmıştır. Tek boyutlu bakış açısına göre yalnızlık, kişinin kişilerarası sosyal, kültürel, psikolojik ilişkilerini etkileyen bir durumdur. Çok boyutlu yaklaşımda ise yalnızlık, kişinin kendisini etkileyen bir durum olabildiği gibi çevresel faktörleri de içine alabilen, kişinin sosyal çevresinden, gruplarından, ilişkilerinden izole olmasına neden olabilecek bir durumdur (Mc Whirter,1997).

Bireyin farklı yaşantıları ve kişisel ihtiyaçları sonucunda oluşan yalnızlığı Weiss (1973), sosyal ve duygusal yalnızlık olarak iki boyutta ele almıştır. Ancak iş yerindeki yalnızlığı normal yalnızlıktan ayırt etmek gerekir (Doğan ve ark, 2009). İş yerindeki yalnızlığı günlük yaşamdaki yalnızlıktan ayırt edecek şekilde ölçmek amacıyla Wright, Burnt ve Strongman (2006) tarafından "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği" geliştirilmiştir. Bu ölçek iş yerindeki yalnızlığı "Sosyal Arkadaşlık" ve "Duygusal Yoksunluk" olmak üzere iki boyutta ele almaktadır.

2.1.2.1.1. Sosyal Arkadaşlık

İş yerinde yalnızlığın alt boyutlarından biri olan "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutu, kişinin aile, arkadaş, komşu gibi sosyal ağını oluşturan kişilerle arasındaki ilişkinin yetersizliğini ele almaktadır (Karakurt,2012).

İş yerindeki çalışanlar arasında olumlu ilişkiler kurulamaması, kişinin iletişim kurabileceği bir çalışan arkadaş bulmada sıkıntı yaşaması ya da kişinin kendisini iş yerindeki bir gruba dâhil edememesi sosyal arkadaşlık boyutundaki yalnızlığı beraberinde getirebilir. Weiss (1973)'e göre sosyal arkadaşlık boyutunda çalışan bireyin herhangi bir sebepten dolayı kendini bir gruba dâhil edememesi söz konusudur. Diğer çalışanlarla sağlıklı iletişim kuramayan, yemek, piknik vs. gibi sosyal faaliyetlere katılım sağlamayan çalışanların sosyal arkadaşlık boyutunda yalnızlık yaşadıkları söylenebilir (akt. Tanrıseven,2014).

İş yerinde bu boyutta yalnızlık çekenlerin kişisel düşüncelerini, sorunlarını, sıkıntılarını paylaşmakta zorlandıkları, mola zamanlarında birlikte zaman geçirebileceği iş arkadaşı bulmakta zorlandıkları belirtilebilir (Mercan, Gül, Oyur, Bengül ve Alamur, 2012).

Çalışma ortamı diğer bir ifadeyle iş yeri, çalışanların bir arada çalışarak üretim yaptıkları ortamdır. Buna bağlı olarak üretimde verimliliğin sağlanabilmesi için çalışanların birbirleriyle uyum içerisinde olmaları, sağlıklı iletişim kurmaları önemlilik arz eder. Sağlıklı iletişimin olduğu bir iş yerinde hem verimlilik artacak hem de çalışanların paylaşımlarının artmasıyla yaşayabilecekleri sosyal yalnızlık hissinden uzaklaşacaklardır (Asunakutlu,2002). Elbette ki, böyle bir iş yeri ortamının oluşumunda hem iş yeri çalışanlarının hem de işveren ya da amirlerin rolü büyüktür.

2.1.2.1.2. Duygusal Yoksunluk

İş yaşamındaki duygusal yoksunluk, çalışanın iş arkadaşlarıyla duygusal bağ kuramaması sonucu ortaya çıkabilir. Çalışanlar bazı durumlarda iş yerindeki çalışma arkadaşlarıyla duygularını, sıkıntılarını paylaşamayabilirler ya da iş arkadaşları tarafından anlaşılamayacağını düşünebilirler. Buna kimi zaman kişinin kendi karakter özelliği olarak çekimserliği neden olabilirken, bazı durumlarda da diğer çalışan arkadaşlarının mesafeli davranışları neden olabilir. Duygu ve düşüncelerini paylaşmayan, arkadaş ortamına katılım sağlayamayan bireylerin duygusal yoksunluk boyutunda yalnızlık yaşamaları kaçınılmaz olacaktır.

Doğan ve arkadaşları (2009), iş yerinde yalnızlığın alt boyutu olarak duygusal yoksunluğu; iş yerindeki ilişkilerin duygusal niteliği olarak tanımlamaktadır. İş ilişkilerinde duygusal açıdan kaliteli ilişkiler kuramayan bireyler iş yerinde mutlu olamazlar bu da hem yalnızlık yaşamalarına hem de çalışma verimlerinin düşmesine neden olabilir.

Weiss (1973), duygusal yalnızlığı kaygı, endişe ve boşluk durumlarının görüldüğü, diğer bireylerle yakın ilişkilerin kurulmadığı bir durum olarak tanımlamaktadır (akt. Peplau ve Perlman,1984). Bireyin kendisini kalabalık içerisinde de yalnız hissedebileceği göz önüne alındığında Weiss'in duygusal yalnızlık tanımının kişi sayısıyla bağlantılı olmadığı fark edilecektir. Bu açıdan bakıldığında duygusal yoksunluk boyutundaki yalnızlığın kişinin etrafındaki sosyal çevrenin niceliğinden çok niteliğinin önemli olduğu görülecektir. Bu durumda iş yerinde bireyin etrafında ne kadar çalışma arkadaşı olursa olsun, birey kendisini izole ederek duygusal yoksunluk yaşayabilir.

Bireyler arasındaki iletişimsizlik, bireyin diğer bireyleri tehdit unsuru olarak algılaması, kaygı düzeyindeki artış ve insanlardan uzak durması da duygusal yoksunluk boyutunda yalnızlık yaşanmasına sebep olabilir (Yalom,1980 ; çev. Bakırtaş,2018).

Çalışılan ortamdaki işveren, yönetici ya da idarecilerin de çalışanlar arasındaki problemlere çözüm bulmaya çalışarak, sağlıklı bir çalışma ortamı oluşturmaları gerekir. Yılmaz (2008), çalışma örgütünün çalışanlara destek olmadığı çalışma ortamlarında çalışanların birbirlerini tehdit unsuru olarak görebileceklerini, bunun sonucunda da çalışanların birbirlerinden uzaklaşabileceklerini belirtmiştir.

2.1.2.2. İş Yerinde Yalnızlığı Etkileyen Faktörler

Yapılan araştırmanlar yalnızlığı etkileyen pek çok etmen olduğunu göstermiştir. Yalnızlığı ele alırken de belirttiğimiz gibi, cinsiyet, yaş, kıdem, kişilik özellikleri vb. bunlardan bazılarıdır. Benzer durum iş yeri yalnızlığı için de geçerlidir. İş yerindeki yalnızlığı da etkileyen pek çok faktör vardır.

Çorapçıoğlu (1998), kıdem faktörünün iş yerindeki yalnızlık üzerindeki etkisini incelemiş ve alt kademede çalışanların üst kademedekilere kıyasla daha fazla yalnızlık yaşadıklarını belirlemiştir. Ancak Wright (2005), üst düzey yönetim kademesinde bulunanların daha fazla yalnızlık çektiklerini savunmuştur. Bunun gerekçesi olarak da üst kademede alt kademedeki çalışanlara kıyasla daha az çalışan olduğunu ve üst düzey yöneticilerin alt kademedeki çalışanlarıyla aralarına mesafe koymalarını göstermiştir.

Yalnızlık durumu çoğu zaman kişinin sosyal ve karakteristik özellikleriyle yakından ilişkilidir. Kişinin sosyal açıdan uyumsuz olması, düşük benlik algısı, kendini sosyal açıdan yetersiz görmesi, özsaygı geliştirememiş olması yaşadığı yalnızlık durumunun nedenlerindendir. Wright (2005), iş yerinde çalışan bireylerin bu özelliklerden herhangi birine sahip olmasa dahi yalnızlık yaşayabileceğini ifade etmiştir.

Page ve Cole (1991), iş yerinde yaşanan yalnızlığa demografik özelliklerin ne derecede etkili olduğunu araştırmışlardır. İş yerinde alt kademede çalışanların daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Alt kademede, çalışan sayısının, çalışanlar arası iletişimin etkileşimin daha yoğun olduğu düşünüldüğünde bu sonuç şaşırtıcıdır. Bu sonuçtan yola çıkarak iş yerindeki yalnızlığın yalnızca meslek gruplarındaki kademe farklılıklarıyla açıklanamayacağı söylenebilir. Kademe farklılıkları yanında çalışanın kişilik özellikleri, karakteristik özellikleri de iş yerinde yaşadığı yalnızlıkta etkilidir. Page ve Cole (1991)'a ait aynı araştırmada gelir seviyesi düştükçe ve eğitim seviyesi yükseldikçe iş yerinde yaşanan yalnızlığın arttığı görülmüştür.

İş yerinde yalnızlığı etkileyen diğer bir faktör de strestir. Çalışma şartları, işin zorluğu, iş yerinde çalışanlar arasındaki ilişkiler stres sebebi olabilir. Bu da yaşanan yalnızlık durumunu tetikleyebilir (Karaduman, 2013).

Yapılan araştırmalar da göstermiştir ki çalışanların iş yerinde yaşadıkları yalnızlığı etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle tek bir faktöre dayandırılması yanlış olacaktır. Çalışanların iş yerinde yaşadıkları yalnızlığı incelerken; çalışanların kişisel özellikleri, çalışma ortamı, çalışan ile yöneticiler arasındaki ilişkiler, çalışanlar arası ilişkiler, çalışanların aile hayatı, sosyal hayatları vb. durumlar bütün olarak düşünülmeli ve bu doğrultuda araştırma ve incelemeye yön verilmelidir.

2.1.2.3. İş Yerinde Yalnızlığın Sonuçları

Wright, Burnt ve Strongman (2006), iş yerinde yalnızlığı iş yerindeki ilişkilerin istenen düzeyde olmamasından kaynaklı bir ruh hali olarak tanımlamaktadırlar. Aynı iş yerini paylaşan çalışanların aralarındaki iletişim ve etkileşim yetersizliği, işin yalnız yapılıyor olması, sosyal açıdan verilen desteğin yetersiz olması iş yerinde yaşanan yalnızlığı olumsuz olarak etkiler. Bu yalnızlık durumunun olumsuz düşünce, davranış ya da tutuma dönüşmesi endişe vericidir (Cacioppo ve Patrick,2008;akt. Kılıç,2018).

İş yerinde yaşanan yalnızlığın iş verimini düşürmesi kaçınılmaz bir sonuçtur. Gumbert ve Boyd (1984), çalışanların iş yerinde tatmin olmadıkları takdirde iş

verimlerinin düştüğünü belirtmişlerdir. Verimliliğin azalması istenmeyen bir sonuçtur, bu durumdan kaçınılması için yalnızlık duygusunun mümkün olduğunca yaşanmaması gerekir (akt. Keser ve Karaduman, 2014).

Yalnızlık sebebiyle performans sergileyemeyen çalışan başarısız olduğunu düşünecek ve bu hem iş doyumunu hem de iş verimini olumsuz etkileyecektir (Kaplan,2018). Yılmaz (2009), okul yöneticilerinin yaşadıkları yalnızlıkla iş doyumları arasında ters yönde bir ilişki olduğunu; yalnızlık düzeyi arttıkça iş doyumunun azaldığını belirtmiştir. Şahin(2005), iş yerinde bir gruba dâhil olamayarak yalnızlık yaşayan çalışanların iş verimlerinin önemli ölçüde azalacağına araştırmasında yer vermiştir.

İş yerinde yaşanan yalnızlığın bir diğer sonucu strestir. TDK (2020), stresi "ruhsal gerilim" olarak tanımlamaktadır. Şimşek (1999)'a göre stres, "iş yerinde veya çevrede yer alan ve sağlığa zararlı olarak görülen olaylar ve durumlar" dır. İş yükünü diğer çalışanlarla paylaşamayan bireyin, işin üstesinden gelme konusunda kaygı yaşaması ve bu kaygının da stres sonucunu doğurması çok normaldir. Stres altında bir işin yapılmaya çalışılması, çalışanın performansını etkileyerek verimliliği düşürecektir. Kozaklı (2006), yalnızlığın kişinin psikolojik ve sosyal bütünlüğüne zarar verecek olumsuz bir durum olduğunu, dolayısıyla iş yerinde yalnızlık yaşayan bireylerin stres altında olduklarını belirtmiştir. Sarı (2005), stresin bireyler üzerinde pek çok etkisi olduğunu, iş verimini düşürmesinin de bu etkilerden biri olarak görülebileceğini belirtmiştir.

Karaduman (2013), iş yerinde yaşanan yalnızlığın olumsuz sonuçlarından birinin de konsantrasyon olduğunu belirtmiştir. Kariyer planı yapan bir çalışan yaşadığı yalnızlık sonucunda kariyer çalışmalarına karşı olan hevesini ve konsantrasyonunu kaybedecektir. Bu kariyer çalışmaları iş yerindeki bir grup dahilinde ise çalışanlardan birinin yaşayacağı konsantrasyon kaybı diğer çalışanları da etkileyecektir.

Yalnızlık her ne kadar olumsuz bir duygu durumu olsa da her zaman olumsuz sonuçlar doğurmayabilir. Bireyler sosyal ya da iş yaşantısında zaman zaman yalnız kalmaya da ihtiyaç duyabilirler. Bu süreçte ihtiyaç duydukları bireyleri yanlarında isteyebilirler. Bu açıdan ele alındığında yalnızlık her zaman zorunlu bir terk edilmişlik hali olmayıp, zaman zaman olumlu sonuçlar da doğurabilir (Yaşar,2007).

2.1.2.4. Öğretmenlerin İş Yerinde Yalnızlığı

Öğretmen, TDK (2020)'de "Mesleği bilgi öğretmek olan kişi" olarak tanımlanmıştır. Öğretmenler öğrencilerine bilgi aktarmakla yükümlüdürler. Bu

yükümlülüklerini yerine getirirken yalnızca kuramsal bilgi aktarmazlar, aynı zamanda sosyal bilgi aktarımı da yaparlar. Sosyal bilgi aktarımı, öğretmenin hayata bakışını, duygu ve düşüncelerini, psikolojik durumunu da kapsar. Öğretmenini rol model alan öğrenciler, öğretmenlerinin kuramsal bilgisinden yararlanırken aynı zamanda sosyal öğrenme de gerçekleştireceklerdir. Dolayısıyla öğretmenin yaşadığı duygu durumu önem arz etmektedir.

İş yeri kavramı öğretmenler için "okul" dur. Okul öğretmenler, öğrenciler, yöneticiler ve yardımcı personellerden oluşan bir kurumdur. Okuldaki sosyal ortamda çalışanlar birbirleriyle ve öğrencilerle sürekli bir iletişim ve etkileşim halindedirler. Öğretmenlerin ise kendi aralarında daha yoğun bir sosyal etkileşimleri söz konusudur. Bu etkileşimden uzak kalan, çalışma arkadaşlarının arasına dâhil olamayan, iletişim kurmakta sıkıntı yaşayan öğretmenlerin yalnızlık yaşaması kaçınılmazdır. Bu yalnızlık durumu da öğretmenlerin öğrencileriyle olan ilişkilerini, iş performanslarını olumsuz etkileyecektir.

Kaplan (2009), öğretmenlerin diğer meslek gruplarında olduğu gibi yaptıkları işten zevk almak, mesleki doyum sağlamak, diğer çalışma arkadaşlarıyla sosyal ilişkiler kurmak istediğini araştırmasında belirtmiştir. Öğretmenlerin iş performanslarının yüksek olmasının iş yerindeki sosyal ortamın kalitesiyle yakından ilişkili olduğunu belirten Kaplan, kendisini okuldaki sosyal ağın bir parçası olarak görmeyen öğretmenlerin yalnızlık yaşayacağını ifade etmiştir.

Sarı (2005), çalışma ortamı, iş güçlüğü, sorumlulukların adaletsiz dağılımı gibi olumsuzlukları çalışılan iş yerinde stres kaynağı olarak sıralamıştır. Bu stres faktörlerine öğretmenlerin sıklıkla maruz kaldıkları düşünüldüğünde öğretmenlik mesleği stresli bir meslek olarak kabul edilebilir. Kaiser ve Polczynski (1982), öğretmenlik mesleğinin yaşattığı stresin öğretmenin ve okul yöneticilerinin performansını etkilediğini, ayrıca öğretmenin aile yaşantısını da olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıklarının sebeplerinden biri de okulun örgüt kültürünün yetersiz olmasıdır (Celep,2000). Örgüt kültürünün yetersiz olması, öğretmenin çalıştığı kurum yöneticilerine karşı güvensizlik duymasına neden olur. Yöneticinin yeterliliğine güvenmeyen, yöneticisini benimsemeyen öğretmen ile yönetici arasında iletişim sorunları meydana gelir. Bu da yalnızlık sonucunu doğurabilir (Karakurt,2012).

2.2. İlgili Araştırmalar

İlgili araştırmalar bölümünde, "İş Yerinde Yalnızlık" ile ilgili hem öğretmenlerle hem de farklı iş alanlarında çalışanlarla yapılmış yurt içi ve yurt dışı araştırmalara yer verilmiştir.

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Gafa ve Dikmenli (2019) Kırşehir ve Erzurum'da görev yapan 415 sınıf öğretmeniyle gerçekleştirdikleri araştırmada sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık düzeyini ve iş doyumlarını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin düşük düzeyde yalnızlık, duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık durumu yaşadıkları; yalnızlık durumlarıyla medeni durumları arasında anlamlı farklılık olmadığı, cinsiyet ve mesleki kıdemleri ile yalnızlık durumları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Kalkan ve Oğuz (2014) tarafından Samsun ili merkez ilçelerinde görev yapan 170 ilköğretim okulu öğretmeniyle yapılan çalışmada, öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık ile algıladıkları sosyal destek arasındaki ilişki araştırılmıştır. İlişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülen bu çalışmada elde edilen verilere göre; öğretmenlerin iş yaşamında yaşadıkları yalnızlık düzeyi oldukça düşük düzeydedir. Bu sonuca paralel olarak öğretmenlerin algıladıkları sosyal desteğinde orta düzeyde olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin içinde bulundukları çevreden aldıkları destek orta düzeyde bile olsa iş yaşamında yaşadıkları yalnızlık düzeyi çok yüksek değildir. Öğretmenlerin sahip oldukları sosyal destek onların iş yaşamında yalnızlıklarını azaltmaktadır.

Saruhan (2019); öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıkları ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Doğu Karadeniz'de küçük ölçekli bir kent merkezinde görev yapan 392 öğretmenle yaptığı araştırma sonucunda öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık ile tükenmişlik durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlık düzeyleri kontrol edildiğinde; tükenmişlik düzeyleri cinsiyet, medeni durum ve cinsiyet- medeni durum etkileşimine göre farklılaşmadığı görülmüştür.

Alamur, Bengül, Gül, Mercan, Oyur(2012), yaptıkları araştırmada işyeri ile sosyal fobi ilişkisini incelemişlerdir. Dumlupınar Üniversitesinde çalışan ve araştırma sırasında kendilerine ulaşılabilen 228 akademisyen ve idari personelinden elde edilen verilere dayanarak yapılan araştırma sonucunda, düşük düzeyde işyeri yalnızlığı ve sosyal fobik

davranışların olduğu görülmüştür. Araştırmada korelasyon analizi sonucunda işyeri yalnızlığı ve sosyal fobi arasında düşük düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır.

Altun, Başoğlu, Dinçer ve Şekeroğlu (2016); öğretmenlerin iş yerinde yalnızlıkları ile sosyo- demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarını Ankara'nın farklı ilçelerinde görev yapan 533 öğretmene "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği" ni uygulayarak gerçekleştirmişlerdir. Bu araştırmada, erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre sosyal arkadaşlıklarının daha yüksek olduğu; alt ve orta refah düzeyindeki öğretmenlerin yüksek refah düzeyine sahip olanlara göre duygusal yoksunluklarının daha yüksek olduğu; yaş, eğitim durumu, medeni durum, çocuk sayısı, kıdem, yöneticilik gibi değişkenler için ise sosyal arkadaşlık ve duygusal yoksunluk bakımından anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Bakioğlu ve Korumaz (2014), farklı kariyer evrelerindeki öğretmenlerin okullarında yaşadıkları yalnızlık durumlarını öğrenmek amacıyla farklı kariyer evrelerindeki 465 öğretmenle karma bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmanın nicel boyutunda yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin kariyer evrelerine göre medeni durumları ve öğrenim seviyelerine göre okulda yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Araştırmanın nitel boyutu için yapılan içerik analizi sonucunda, öğretmenlerin okuldaki yalnızlıklarını bireysel ve algısal bir durum olarak algıladıkları; bunun sebebi olarak da eğitim sistemi, bireysel farklılıklar, algı sorunları ve mesleki uyuşmazlığı gördükleri; okulda yalnızlığın sonucu olarak bireysel ve örgütsel kayıp, baş etme isteği ve duygusal yoksunluğun ortaya çıktığı; baş etme stratejisi olarak da ortadan kaldırma, sorgulama ve kabullenme yolunu seçtikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Certel ve Yakut (2016), Ankara'nın Polatlı ilçesinde görev yapan 429 öğretmen ile yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin yalnızlık düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Öğretmenlerin yalnızlık düzeyleri üzerinde cinsiyet, Okul ortamından memnuniyet, kıdem, yaş, televizyon / internet / cep telefonu vb. iletişim araçlarıyla meşguliyet durumu değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturduğu; medeni durum, alan (branş), okul türü, çocuk sahibi olma, kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb.) zaman ayırma durumu, şahsi dindarlık algısı, hayatının en uzun süresinin geçtiği yerleşim yeri değişkenlerinin oluşturduğu farkın ise istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde olmadığı görülmüştür.

Kaplan (2011), hazırladığı yüksek lisans tezinde öğretmenlerin iş yaşamında yalnızlık duyguları ile örgütsel güven düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmış ve öğretmenlerin iş yaşamındaki yalnızlık duygularını bazı değişkenler açısından

incelemiştir. Tesadüfi küme örneklem yöntemiyle seçilen 405 öğretmenden elde edilen bulgulara göre iş yerinde kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha fazla yalnızlık duygusu yaşadıkları anlaşılmıştır. Yaş değişkenine göre, 20-25 yaş grubu öğretmenlerin 26-30 yaş grubu öğretmenlere göre iş yaşamında daha fazla yalnızlık duygusu yaşadıkları belirlenmiştir. Medeni durum değişkenine göre bekâr öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık düzeylerinin evli öğretmenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlenmiştir. Eğitim düzeyi değişkenine göre ön lisans eğitim düzeyindeki öğretmenlerin iş yerinde yalnızlık düzeylerinin lisans ve lisansüstü eğitim düzeyindeki öğretmenlerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin, 1-5 yıl ve 6-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlerden daha fazla iş yaşamında yalnızlık yaşadıkları belirlenmiştir. Yerleşim yeri değişkenine göre kasabada görev yapan öğretmenlerin köy, ilçe ve il merkezinde görev yapan öğretmenlerden daha fazla iş yaşamında yalnızlık yaşadıkları bulunmuştur. Branş ve okullardaki öğretmen sayısı değişkenleri açısından öğretmenlerin iş yerinde yalnızlık puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır. İş yaşamında yalnızlık duygularını daha yoğun yaşayan öğretmenlerin okullarındaki örgütsel güven düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

Tabancalı (2016); ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin iş doyumları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasındaki ilişkiyi öğrenmek amacıyla İstanbul ilinde görev yapan 369 öğretmenle gerçekleştirdiği araştırmasında; öğretmenlerin iş doyumları ile yalnızlık durumları arsında negatif yönlü anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak, öğretmenlerin iş doyumları azaldıkça yaşadıkları yalnızlık durumunda artış görüldüğü söylenebilir.

Alacalar ve Çetin (2016), yaptıkları araştırmada iş yaşamındaki yalnızlığı yordamada kişilik özellikleri ile algılanan sosyal destek ve algılanan örgütsel desteğin rolünü nicel yöntemlerle araştırmışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, beş faktör kişilik özelliklerinin dışadönüklük, duygusal dengelilik ve uyumluluk boyutlarının iş yaşamında yalnızlığı negatif ve deneyime açıklık boyutunun pozitif olarak etkilediği; sorumluluk boyutunun ise etkilemediği bulunmuştur. Yine, algılanan arkadaş ve özel insan desteğinin iş yaşamında yalnızlığı negatif olarak; aile desteğinin ise pozitif olarak etkilediği görülmüştür. Son olarak, algılanan örgütsel desteğin akademisyenlerin iş yaşamında yalnızlıkları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı bulunmuştur.

Aslan ve Yılmaz (2013), 2012-2013 eğitim öğretim yılında Ankara'da görev yapan 402 ilköğretim okulu öğretmeni ile yaptıkları çalışmada öğretmenlerin yaşam doyumları

ve iş yerindeki yalnızlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesini, öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıklarının, yaşam doyumları üzerindeki yordayıcı rolünü ve bunun düzeyini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma bulgularında öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıkları cinsiyet faktörüne göre farklılaşmazken, yaşam doyumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin medeni durumları ile iş yerlerindeki yalnızlıklarının arasında duygusal yoksunluk boyutunda anlamlı bir fark yokken, sosyal arkadaşlık boyutunda anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Bekâr öğretmenler kendilerini sosyal arkadaşlık boyutunda evli öğretmenlere göre daha fazla iş yerinde yalnız hissetmektedirler. Öğretmenlerin medeni durum değişkenine göre, yaşam doyumları evli öğretmelerin lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin yaşam doyum puanları ile iş yerindeki yalnızlıkların duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Öğretmenlerin iş yerinde yalnızlıklarının duygusal yoksunluk boyutuyla ve yaşam doyumlarının sosyal arkadaşlık boyutu arasında anlamlı ters yönlü bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Alkan, Erdem, Özdemir (2016), Süleyman Demirel Üniversitesi'nde görev yapmakta olan 268akademik personelin mesleki tükenmişlik ile yalnızlık seviyelerinin ölçülmesi ve iş yaşamında yalnızlık ile mesleki tükenmişlik arasındaki ilişkinin tespitini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda sağlık bilimlerindeki akademisyenlerin, sosyal bilimlerdeki akademisyenlere göre duygusal olarak daha güçsüz oldukları; fen ve sağlık bilimlerindeki akademisyenlerin, sosyal bilimlerdeki akademisyenlere göre kendilerine yönetsel olarak daha az destek verildiğini hissettikleri sonucuna varılmıştır. Yine araştırma sonucunda akademik tükenmişlik ile iş yaşamında yalnızlık arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Karaduman ve Keser (2014), 2012-2013 eğitim- öğretim yılında Bursa ili merkez ilçelerindeki ortaokullarda görev yapmakta olan 394 öğretmen ile yürüttükleri çalışmada öğretmenlerin iş yaşamında algıladıkları duygusal yalnızlık ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda iş yaşamında yalnızlık algısı ile örgütsel vatandaşlık davranışı arasında ters yönlü bir ilişki saptanmıştır. Yani öğretmenlerin iş yaşamında yalnızlık algıları arttıkça, örgütsel vatandaşlık davranışlarının olumsuz etkilendiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Karakurt (2012), Konya ilinde 2010-2011 eğitim- öğretim yılında görev yapan 493 öğretmen ile yaptığı araştırmada öğretmenlerin iş yaşamında yaşadıkları yalnızlık duyguları ile örgütsel destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve öğretmenlerin iş yaşamındaki

yalnızlık duygularının bazı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırma sonucunda; kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden, bekâr öğretmenlerin evli öğretmenlerden daha fazla yalnızlık yaşadığı; öğretmen sayısı fazla olan okullarda öğretmenlerin daha fazla yalnızlık yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Okul dışında iş arkadaşlarıyla sosyal etkinliklere katılmayan öğretmenlerin, herhangi bir sendikaya üyeliği bulunmayan öğretmenlerin yalnızlık düzeyi daha yüksek bulunmuştur. İş alanı ve mesleki kıdem açısından yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. İş Yaşamında Yalnızlık ve Algılanan Örgütsel Destek Düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde, Öğretimsel destek, yönetimsel destek ve adalet desteği arttıkça öğretmenlerin yaşadığı yalnızlığın azaldığı tespit edilmiştir.

Çifçi ve Dikmenli (2015), Gazi, Atatürk ve Cumhuriyet üniversitelerinde dördüncü sınıfta öğrenim gören 170 coğrafya öğretmeni adayının iş doyumu ve iş yaşamında yalnızlık durumları arasındaki ilişkiyi araştırdıkları çalışmalarında; iş doyumu ve yalnızlık düzeyinin cinsiyet, yaş, medeni durum, kıdem, haftalık ders yükü değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda coğrafya öğretmenlerinin iş doyumları arttıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumunun azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin işle bütünleşme ve iş yerindeki yalnızlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla Sezen (2014), Sakarya ilindeki 2013-2014 eğitim-öğretim yılında görev yapan 659 öğretmenle gerçekleştirdiği araştırmada; öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıkları ile cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, kıdem değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin işle bütünleşme ve iş yerindeki yalnızlıkları arasında negatif yönlü düşük düzeyli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Tanrıseven (2014), yüksek lisans tezi için Erzurum'daki yatılı bölge okullarında görev yapan 322 öğretmen ile yaptığı araştırmada, öğretmenlerin iş yaşamında yaşadıkları yalnızlık düzeyi ile örgütsel bağlılık düzeyi arasındaki ilişkiyi bazı değişkenler açısından incelemiştir. Öğretmenlerin İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği'nin alt boyutları olan Duygusal Yoksunluk ve Sosyal Arkadaşlık açısından düşük düzeyde iş yerinde yalnızlık düzeyine sahip oldukları görülmüştür. Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Ölçeği'nin alt boyutları olan uyum ve içselleştirme alt boyutunda öğretmenlerin örgütsel bağlılığı yüksek çıkmıştır, özdeşleşme alt boyutunda ise örgütsel bağlılıkları düşük çıkmıştır.

Kılıç (2018), Konya ili merkez ilçelerindeki banka şubelerindeki 323 çalışan ile

yaptığı çalışmada işyerinde yaşanan yalnızlık ve dışlanmanın işte varolmama sorununu meydana getirmesindeki etkiyi araştırmıştır. Araştırma sonucunda işyerinde yalnızlık ve işyerinde dışlanmanın işte varolmama sorunu üzerinde pozitif ve anlamlı etkisi olduğu bulunmuştur.

Bozgeyik (2019),öğretmenlerin erken dönem uyumsuzluk şemalarının kişilerarası ilişki tarzları ve yalnızlıkları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Gaziantep ili merkez ilçelerinde görev yapan 427 sınıf öğretmeni ile araştırmasını gerçekleştirmiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara bakıldığında; sınıf öğretmenlerinin uyumsuzluk şemalarının şiddeti arttıkça kişilerarası ilişki tarzları ve yalnızlıklarının arttığı görülmüştür.

Akademisyenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumunu ve bu durumun işten ayrılma niyetlerine etkisini ortaya koymak amacıyla Demirbaş ve Haşit (2016), 251 akademisyenle araştırmalarını gerçekleştirmişlerdir. Bu araştırmanın sonucunda akademisyenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık düzeylerinin düşük olduğu; yaşa, çalışma alanına, unvana, yöneticilik görevine ve ders yüküne göre farklılaşmadığı ancak cinsiyet, medeni durum, ücret memnuniyetine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bunun yanında iş yerinde yalnızlığın, akademisyenlerin işten ayrılma niyetlerini pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Wilbert ve Rupert (1986), Chicaogo üniversitesinde öğrenim gören 50 üniversite öğrencisinin yaşadıkları yalnızlık durumlarının üzerinde etkisi olan tutumları inceledikleri araştırmalarında; Fonksiyonel Olmayan Tutumlar, Ölçeği, UCLA Yalnızlık Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve Young Yalnızlık Ölçeği'nden yararlanmışlardır. Yapılan analizler sonucunda, üniversite öğrencilerinin yaşadıkları yalnızlıkta, fonksiyonel olmayan tutumların önemli bir rolünün olduğu tespit edilmiştir.

Page ve Cole (1991), gençlikten yetişkinliğe geçiş döneminde yalnızlık ile alkol bağımlılığı ilişkisinin genç ve yetişkin gruplarını karşılaştırarak incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, 18-20 yaş arası yalnızlık yaşayan genç kızların, yalnız erkeklere ve yalnız olmayan erkek ve kızlara göre daha fazla alkol bağımlılığı riski taşıdıkları tespit edilmiştir.

Berman, West ve Ritcher (2002), 222 okul yöneticisi ile gerçekleştirdikleri araştırmalarında yöneticilerin, iş yeri çalışanları arasındaki ilişkileri nasıl algıladıklarını

incelemişlerdir. Araştırma sonucunda; çalışanlar arasında kurulan olumlu ilişkilerin iş yerinde verimliliği arttırdığı, ast- üst ilişkisini güçlendirdiği, iş yeri atmosferini olumlu etkilediği bulgularına ulaşmışlardır.

Cubitt (2002), okullarda liderlik biçimi, yalnızlık ve mesleki stresi incelediği çalışmasını, Yeni Zelanda'daki 293 okul yöneticisiyle gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda; yalnızlık ve aşırı iş yükünün ilkokul müdürlerinde stresin en önemli belirteçleri olduğunu göstermiştir.

Deaudelin, Dussault, Royer ve Loiselle (1999), öğretmenlerde mesleki izolasyon ve stresi inceledikleri çalışmalarını Quebec'teki 1110 öğretmenle gerçekleştirmişlerdir. UCLA Yalnızlık Ölçeği ve Öğretmen Stres Envanteri'nin Fransızca sürümlerini kullanmışlardır. Analiz sonucunda izolasyon ile mesleki stres arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma, öğretmenlerin mesleki izolasyonunu azaltmanın yollarını aramanın önemini vurgulamaktadır.

Austin, Dussault ve Fernet (2009), 1157 Fransız ve Kanadalı öğretmen ile yaptıkları araştırmada UCLA yalnızlık ölçeğinin tek boyutlu olduğu endişesini gidermek amacıyla alternatif ölçeklerde doğrulayıcı faktör analizi yaparak karşılaştırırken, yalnızlık durumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucu üç faktörlü bir modeli desteklemiştir. Cinsiyet ve öğrenim düzeyleri değişkenleri açısından da yalnızlık durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Wright (2005), iş yerinde yalnızlığın alanyazında yeterince ilgi görmemesinden yola çıkarak iş yerinde yalnızlığı araştırmak ve özellikle çalışma bağlamındaki gelişmelerin öncüllerini ve sonuçlarını incelemeye odaklanmak amacıyla gerçekleştirdiği araştırmanın ilk aşamasında işle ilgili yalnızlığı ölçen bir ölçek geliştirmiş ve deneysel incelemesini yapmıştır. Çeşitli kurumlardan 514 çalışandan oluşan bir örneklem üzerinde 16 maddelik bir ölçek oluşturulmuş ve güvenilirliği ve faktör yapısı açısından test edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi, verileri en iyi temsil eden iki faktörü, yani Sosyal Arkadaşlık ve İşyerinde Duygusal Yoksunluk olduğunu gösterdi. Ana çalışma için, çeşitli öncüllerin (kişisel özellikler, sosyal destek, iş özellikleri ve duygusal iklim) işle ilgili yalnızlığın gelişimini etkilediği varsayımları yapılan ve bunun sonucunda çalışanların tutumlarını ve refahını etkilediği düşünülen teorik bir model oluşturulmuştur. Çeşitli meslek kuruluşlarda çalışan 362 kişi, e-posta yoluyla çevrimiçi araştırmaya katılmaya davet edilerek bir dizi uyum ölçütüne göre değerlendirme yapılarak hipotez modeli oluşturulmuştur. Sonuçlar, korku, topluluk ruhu eksikliği ve değer uyumu gibi çevresel

faktörlerin, iş ile ilgili deneyimlerde rol oynadığını göstermiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, örgütsel müdahale ve gelecekteki araştırmalar için olası alanlar hakkında fikir vermektedir.

Archibald (1995)'ın bilişsel tutarsızlık ve sosyal etkinliklerin yalnızlığa etkisini incelediği çalışmasına 217 10. Sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucuna göre bilişsel tutarsızlık ve sosyal aktivite düzeyinin yalnızlığa etkisinin çok az olduğu tespit edilmiştir.

Frank ve Woodward (1988), kırsal alanda yaşayan ergenlerin yalnızlık durumlarına benlik algılarının etkisini araştırmışlardır. Araştırmanın örneklemini Nebraska kırsalından yaşları 8-20 arasında değişen 387 çocuk oluşturmuştur. Veriler, Yalnızlık Envanteri (Woodward, 1967), Bachman'ın (1970) Benlik Saygısı Ölçeği ve Başa Çıkma Stratejileri Envanteri (Woodward, 1987) kullanılarak toplamıştır. Kırsal alanda yaşayan ergenlerin çok yüksek yalnızlık puanlarına sahip oldukları ve 12 benlik saygısı özelliğinin 10'unun yalnızlık puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur.

Roscoe ve Skomski (1989); ergenlerdeki yalnızlığı araştırdıkları çalışmalarında "UCLA Yalnızlık Ölçeği" ni kullanmışlardır. Elde edilen bulgularda katılımcıların çoğu ılımlı yalnızlık derecesinde iken bazı gençlerin yüksek derecede yalnız olduğu ortaya çıkmıştır. Yalnız olan gençlerle olmayanlar kıyaslandığında çok az önemli farklılık olduğu görülmüştür. Araştırmada yalnız olan ve yalnız olmayan ergenlerin yalnızlık duygularıyla başa çıkmak için farklı stratejilere başvurdukları sonucu ise göze çarpmaktadır.

Moon, Deniz ve Tutkun (2001), çalışmalarında Türkiye ve Kore'deki öğretmen adaylarının sorunlu internet kullanımı ile yalnızlık ilişkilerini karşılaştırmalı olarak incelemişlerdir. Araştırmaya ikisi Türkiye'den biri Güney Kore'den olmak üzere üç üniversiteden 595 öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplamak için Genelleştirilmiş Sorunlu İnternet Kullanımı Ölçeği 2 ve UCLA Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularından yola çıkılarak; Türk ve Koreli öğretmen adaylarının sorunlu internet kullanımları ile yalnızlıkları arasında pozitif yönde düşük anlamlı ilişki olduğu, Güney Koreli öğretmen adaylarının Türk meslektaşlarına göre daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yalnızlık ile ilgili alanyazın tarandığında hem yurt içi hem de yurt dışında ergenlik dönemindeki gençler, öğrenciler, farklı meslek gruplarından çalışanlar ile yapılmış çalışmalar olduğu görülmüştür. Bu çalışmalarda yalnızlık ile demografik özelliklerin yanı

sıra sosyal etkinliklere katılım, internet kullanımı, iş doyumu, işte varolmama sorunu, özgüven gibi farklı değişkenlerin ilişkisinin incelendiği görülmüştür. Bu araştırma alanyazındaki araştırmalar ile bazı değişkenler açısından benzerlik göstermekle birlikte, yalnızlığı etkileyen farklı değişkenlere de değinmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeye yönelik betimsel tarama modelinde bir çalışmadır. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar,2004). Genel tarama modellerinden biri olan betimsel tarama modeli, olguları, nesneleri açıklamaya ve aralarındaki ilişkileri ortaya çıkarmaya çalışır (Kaptan,1998).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Adana İli merkez ilçelerinde (Çukurova, Seyhan, Sarıçam, Yüreğir) görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Adana ili Merkez ilçelerinden tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 23 okuldan 220 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Okulların belirlenmesinde Adana ili sınırlarındaki 4 merkez ilçenin her birindeki okullardan evreni temsil edecek şekilde okul seçimi yapılmıştır. Buna göre Çukurova ilçesindeki 27 ilkokuldan 3 ilkokul; Seyhan ilçesindeki 86 ilkokuldan 9 ilkokul; Yüreğir ilçesindeki 74 ilkokuldan 7 ilkokul; Sarıçam ilçesindeki 44 ilkokuldan 4 ilkokul tesadüfi örneklem yoluyla belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgilerinin frekans ve yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.
Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerini Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

Değişken		F	%
Cinsiyet	Kadın	138	62.7
	Erkek	82	37.3
	Toplam	**220**	**100**
Yaş	20-30	20	9.1
	31-40	85	38.6
	41-50	78	35.5
	51 ve üstü	37	16.8
	Toplam	**220**	**100**
Medeni Durum	Evli	180	81.8
	Bekar	35	15.9
	Diğer	5	2.3
	Toplam	**220**	**100**
Çocuk Sahibi Olma Durumu	Yok	39	17.7
	Var	181	82.3
	Toplam	**220**	**100**
Kıdem	0-10 yıl	38	17.3
	11-20 yıl	103	46.8
	21 ve üstü	79	35.9
	Toplam	**220**	**100**
Okuttuğu Sınıf	1. sınıf	51	23.2
	2. sınıf	50	22.7
	3. sınıf	50	22.7
	4. sınıf	69	31.4
	Toplam	**220**	**100**

Tablo1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 220 sınıf öğretmeninin 138'i (%62.7) kadın, 82'si (%37.3) erkektir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 20'si (%9.1) 20- 30 yaş aralığında; 85'i (%38.6) 31-40 yaş aralığında; 78'i (%35.5) 41- 50 yaş aralığında; 37'si (%16.8) 51 ve üstü yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 180'i (%81.8) evli; 35'i (%15.9) bekar; 5'i (%2.3) diğer (eşinden ayrılmış ya da eşini kaybetmiş) şeklindedir. Sınıf öğretmenlerinin 39'u (%17.7) çocuk sahibi olmadıklarını; 181'i (%82.3) çocuk sahibi olduklarını beyan etmişlerdir. 0-10 yıl kıdeme sahip sınıf öğretmenleri örneklemin 38 (%17.3)'ini; 11-20 yıl kıdeme sahip sınıf öğretmenleri 103 (%46.8)'ini; 21 ve üstü kıdeme sahip sınıf öğretmenleri 79 (%35.9)'unu oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin 51'i (%23.2) 1. Sınıf; 50'si (%22.7) 2. Sınıf; 50'si (%22.7) 3. Sınıf; 69'u (%31.4) 4. Sınıf okuttuklarını beyan etmişlerdir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplamak için Kişisel bilgi formu ve İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden yararlanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın örnekleminde yer alan sınıf öğretmenleri arasında cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma, mesleki kıdem, okuttuğu sınıf gibi sosyo-demografik özellikler ile okuldaki sosyal ortamdan, zümreler ile olan ilişkilerden, okul idaresi ile olan ilişkilerden, veliler ile olan ilişkilerden, öğrenciler ile olan ilişkilerden memnuniyet düzeyleri ve kişisel gelişim etkinliklerine katılma sıklıkları, televizyon, bilgisayar vb araçlarla zaman geçirme sıklıkları, sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları, problem davranışlarla ne sıklıkla mücadele edebildiklerine olan inançları açısından anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için araştırmacı tarafından hazırlanan " Kişisel Bilgiler Formu"ndan yararlanılmıştır. Form "Kişisel Bilgiler" ve "Mesleki Bilgiler" olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Kişisel bilgiler bölümü öğretmenin; cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma durumlarını öğrenmeye yöneliktir. Mesleki bilgiler bölümü, mesleki kıdem, okutulan sınıf, okuldaki sosyal ortamdan, zümreler ile olan ilişkilerden, okul idaresi ile olan ilişkilerden, veliler ile olan ilişkilerden, öğrenciler ile olan ilişkilerden memnuniyet düzeyleri ve kişisel gelişim etkinliklerine katılma sıklıkları, televizyon, bilgisayar vb araçlarla zaman geçirme sıklıkları, sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları, problem davranışlarla ne sıklıkla mücadele edebildiklerine olan inançlarını öğrenmeye yöneliktir. Okuldaki sosyal ortamdan, zümreler ile olan ilişkilerden, okul idaresi ile olan ilişkilerden, veliler ile olan ilişkilerden, öğrenciler ile olan ilişkilerden memnuniyet düzeylerini öğrenmeye yönelik hazırlanan beş madde "hiç memnun değilim" ifadesinden "çok memnunum" ifadesine kadar uzanan dörtlü likert şeklinde cevaplama anahtarından; kişisel gelişim etkinliklerine katılma sıklıkları, televizyon, bilgisayar vb araçlarla zaman geçirme sıklıkları, sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları, problem davranışlarla ne sıklıkla mücadele edebildiklerine olan inançlarını öğrenmeye yönelik hazırlanan dört madde "hiç" ifadesinden "her zaman" ifadesine kadar uzanan dörtlü likert şeklindeki cevaplama anahtarından oluşmaktadır.

3.3.2. İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği

İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği (İYYÖ), Wright, Burt ve Strongman (2006) tarafından geliştirilmiş ve iş yerinde yaşanan yalnızlığı öznel olarak değerlendiren, kullanımı kolay ve kısa bir öz-bildirim tarzı ölçektir. İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği (İYYÖ) toplam 16 soru ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin birinci alt boyutu "Duygusal Yoksunluk" 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9"ncu maddelerden, ikinci alt boyutu "Sosyal Arkadaşlık" 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 16"ncı maddelerden meydana gelmektedir. İş yaşamında yalnızlık davranışını ölçmeyi hedefleyen bu 16 maddede, hiç uygun değil ifadesinden tamamen uygun ifadesine kadar uzayan ve beşli likert ile ölçülebilen cevaplama anahtarı kullanılmıştır.

İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği'nin 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15 ve 16'ncı maddeleri araştırma grubundaki öğretmenlere tersten sorulmuş maddelerdir. Bu maddeler bilgisayar ortamına aktarılırken verilen cevaplar tersten kodlanmıştır. Ölçeğin "duygusal yoksunluk" ve "sosyal arkadaşlık" alt boyutları için ayrı ayrı puanlar alınabildiği gibi ayrıca ölçekten bir de toplam puan alınmaktadır. Ölçeğin tümünden alınabilecek puan en az 16 ile en çok 80 puan arasında değişmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar iş yaşamında artan yalnızlığı gösterirken, ölçekten alınan düşük puanlar iş yaşamında yaşanan yalnızlığın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Güvenilirliğin incelenmesinde en yaygın yöntem Cronbach"s Alpha katsayısıdır. Özdamar (2002) Cronbach"s Alpha katsayısının değerlendirilmesinde kullanılan ölçütü şu şekilde belirtir:

$0{,}00 \leq \alpha < 0{,}40$ ise ölçek güvenilir değildir.
$0{,}40 \leq \alpha < 0{,}60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.
$0{,}60 \leq \alpha < 0{,}80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.
$0{,}80 \leq \alpha < 1{,}00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlilik ve güvenirlilik çalışması Doğan, Çetin ve Sungur tarafından yapılmış, Anadolu Psikiyatri Dergisi'nde 2009 yılında yayımlanmıştır. İYYÖ'nün Türkçe uyarlaması için gerekli izinler alındıktan sonra ölçek kullanılmıştır.

Doğan ve arkadaşları (2009) ölçek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısını 0.90, duygusal yoksunluk alt boyutunu 0.87 ve sosyal arkadaşlık alt boyutunu 0.83 olarak bulmuştur. Test-tekrar test güvenilirlik katsayısı İYYÖ için 0.82, duygusal yoksunluk alt

boyutu için 0.78 ve sosyal arkadaşlık için 0.80 olarak bulunmuştur. Uyum geçerliliği olarak İYYÖ ile iş doyumu arasında -0.34, örgütsel bağlılık arasında -0.29 düzeyinde anlamlı korelâsyonlar hesaplanmıştır. Duygusal yoksunluk alt boyutu çalışanın iş yerindeki arkadaşlarıyla olan ilişkilerinin niteliğini ölçmektedir; "hissetmek", "dışlanmak" ve "kopukluk hissetmek" gibi maddeleri içermektedir. Bu alt boyut iş yerindeki ilişkilerin duygusal niteliğinin algılanması olarak tanımlanabilir. Sosyal Arkadaşlık alt boyutu ise iş yerindeki ilişkilerin niceliği ile ilgilidir. Bu alt boyut da iş yerindeki ilişkilerin niceliğinin algılanması olarak tanımlanabilir. İki alt boyut arasındaki korelâsyon 0.63 olarak bulunmuştur (Doğan ve ark. 2009).

Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışması bu araştırma için toplanan verilerle tekrar yapılmıştır. Buna göre ölçeğin Cronbach Alpha tutarlık katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin duygusal yoksunluk alt boyutunda iç tutarlılık katsayısı 0.90; sosyal arkadaşlık alt boyutunda 0,85 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre kullanılan İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği bu araştırma için geçerli ve güvenilirdir denilebilir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak için kullanılan "Kişisel Bilgi Formu" ve "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği" , Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alındıktan sonra Merkez ilçelerde belirlenen 23 okula araştırmacı tarafından gidilerek 220 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgi formu ve ölçeği doldurmaları rica edilerek doldurulan formlar araştırmacı tarafından toplanmıştır. Verilerin toplanması dört hafta sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Araştırmada "Kişisel Bilgi Formu" nda yer alan demografik özelliklerin (cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma, kıdem, okuttuğu sınıf) analizinde frekans ve yüzde hesaplamaları yapılarak tablo haline getirilmiştir.

Öğretmenlere uygulanan "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği"nin toplam ve alt boyutlarının puanları SPSS programı kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan analizlerle verilerin normal dağılmadığı belirlenerek, non- paramedik testler kullanılmıştır. Hesaplanan puanların çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla non- paramedik testlerden Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis testleri

kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Değişkenlere göre uygulanan testler şu şekildedir:

1. Sınıf öğretmelerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının toplam puanları ve alt boyutlarının toplam puanlarının cinsiyet ve çocuk sahibi olma durumları değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amacıyla homojen olmayan gruplarda kullanılan Mann Whitney-U testi,
2. Sınıf öğretmelerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının toplam puanları ve alt boyutlarının toplam puanlarının yaş, medeni durum, kıdem, okutulan sınıf düzeyi; okuldaki sosyal ortamdan, zümreler ile olan ilişkilerden, okul idaresi ile olan ilişkilerden, veliler ile olan ilişkilerden, öğrencilerle olan ilişkilerden memnuniyet düzeyleri; televizyon, bilgisayar vb. teknolojik aletlerle zaman geçirme sıklığı, kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıkları; sınıfta problem davranışlarla karşılaşma ve bu davranışlarla baş edebileceklerine dair inançları değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesi amacıyla homojen olmayan gruplarda kullanılan Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu araştırmada Adana ili merkez ilçelerindeki (Çukurova, Sarıçam, Seyhan, Yüreğir) ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının yaş, cinsiyet, medeni durum, kıdem, çocuk sahibi olma-olmama, okutulan sınıf, okuldaki sosyal ortam, zümrelerle olan ilişkiler, idare ile olan ilişkiler, velilerle olan ilişkiler, öğrencilerle olan ilişkiler, televizyon vb. teknolojik aletlerle zaman geçirme, kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklığı, sınıfta problem davranışla karşılaşma sıklığı, problem davranışlarla baş edebileceğine ilişkin inançları değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin İş yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinden toplanan veriler doğrultusunda iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarına ilişkin bulgular tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3.

Sınıf Öğretmenlerinin İş Yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	N	En Düşük	En Yüksek	X	S
Yalnızlıktoplam	220	16.00	60.00	30.93	9.78
Duygusal Yoksunluk	220	9.00	36.00	17.87	6.27
Sosyal Arkadaşlık	220	7.00	29.00	13,06	4.54

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumuna ilişkin Tablo 3'te yer alan veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yalnızlık ölçeğinden en düşük 16.00, en yüksek 60.00 puan aldıkları, yalnızlık ortalamalarının 30.93 olduğu görülmektedir. Bu bulgudan yola çıkılarak araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin "düşük düzeyde" yalnızlık yaşadıkları söylenebilir. Ölçeğin

"Duygusal Yoksunluk" alt boyutundan en düşük 9.00, en yüksek 36.00 puan alınmıştır. Bu boyutta yalnızlık ortalamalarının 17.87 olduğu bulgusuna bakılarak sınıf öğretmenlerinin duygusal yoksunluk alt boyutundaki yalnızlıklarının "düşük" olduğu söylenebilir. Ölçeğin "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutundan en düşük 7.00, en yüksek 29.00 puan alınmıştır. Bu boyutta yalnızlık ortalamalarının 13.06 olduğu bulgusundan hareketle sınıf öğretmenlerinin sosyal arkadaşlık alt boyutundaki yalnızlıklarının "düşük" olduğu söylenebilir.

4.2. Sınıf öğretmenlerinin İş Yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

4.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin cinsiyetleri ile İş Yerinde Yalnızlık puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Mann Whitney-U Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Yalnızlık toplam	kadın	138	113.65	15683.5	5223.5	.341
	erkek	82	105.2	8626.5		
Duygusal yoksunluk	kadın	138	116.31	16050.5	4856.5	.079
	erkek	82	100.73	8259.5		
Sosyal arkadaşlık	kadın	138	109.64	15131.0	5540.0	.795
	erkek	82	111.94	9179.0		

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi

sonucunda Tablo 4'te görüldüğü gibi duygusal yoksunluk (U=4856.5 p>0.05) ve sosyal arkadaşlık (U=5540.0 p>0.05) alt boyutlarında kadınlarla erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemektedir. İş Yerinde yalnızlık toplam puanı değerlendirildiğinde de kadınlar ile erkekler arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir (U=5223.5 p>0.05).

4.2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin yaş aralıkları ile yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaşlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	**Yaş**	**N**	**Sıra Ortalaması**	**sd**	**X^2**	**p**
Yalnızlık toplam	20-30	20	109.30	3	2.791	.425
	31-40	85	103.65			
	41-50	78	119.87			
	51 ve üstü	37	107.14			
Duygusal yoksunluk	20-30	20	99.18	3	6.907	.075
	31-40	85	99.74			
	41-50	78	124.56			
	51 ve üstü	37	111.69			
Sosyal arkadaşlık	20-30	20	126.53	3	1.926	.588
	31-40	85	108.66			
	41-50	78	112.01			
	51 ve üstü	37	102.89			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının yaş

değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; Tablo 5'te yer alan iş yerinde yalnızlık toplam puanlarına bakıldığında ($X^2(3)=2.791$, $p>0.05$) istatistiksel olarak farklı yaş grupları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Duygusal yoksunluk ($X^2(3)=6.907$, $p>0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 1.926$, $p>0.05$) alt boyutlarında da öğretmenlerin farklı yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

4.2.3. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 6 'da yer almaktadır.

Tablo 6.

Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Medeni Durum	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	P
Yalnızlık toplam	Evli	180	106.47	2	4.113	.128
	Bekâr	35	127.27			
	Diğer	5	138.30			
Duygusal yoksunluk	Evli	180	106.14	2	4.653	.098
	Bekâr	35	130.23			
	Diğer	5	129.20			
Sosyal arkadaşlık	Evli	180	107.21	2	3.654	.161
	Bekâr	35	121.57			
	Diğer	5	151.60			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının medeni durum değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; Tablo 6'da yer alan iş yerinde yalnızlık toplam puanlarına

bakıldığında ($X^2(2)=4.113$, $p>0.05$) istatistiksel olarak medeni durum ile arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Duygusal yoksunluk ($X^2(2)=4.653$, $p>0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(2)= 3.654$, $p>0.05$) alt boyutlarında da öğretmenlerin medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

4.2.4. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının çocuk sahibi olma ya da olmama durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney-U Testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Mann Whitney-U Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Çocuk Sahibi Olma Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Yalnızlık toplam	Yok	39	128.46	5010.0	2829.0	.052
	Var	181	106.63	19300.0		
Duygusal yoksunluk	Yok	39	122.18	4765.0	3074.0	.206
	Var	181	107.98	19545.0		
Sosyal arkadaşlık	Yok	39	135.38	5280.0	2559.0	**.007**
	Var	181	105.14	19030.0		

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının çocuk sahibi olma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonucunda Tablo 7' de görüldüğü gibi İş Yerinde yalnızlık toplam puanı değerlendirildiğinde de çocuk sahibi olan öğretmenlerle çocuk sahibi olmayan öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($U=2829$. $p>0.05$). Duygusal yoksunluk ($U=3074.0$ $p>0.05$) alt boyutunda çocuk sahibi olan öğretmenlerle çocuk sahibi olmayan öğretmenler arasında iş yerinde yaşadıkları yalnızlık

duygusu bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Sosyal arkadaşlık (U=2559.0 p<0.05) alt boyutunda ise çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin çocuk sahibi olanlara kıyasla iş yerinde daha çok yalnızlık yaşadıkları sonucu görülmektedir.

4.2.5. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdemlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8.

Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Kıdem	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p
Yalnızlık toplam	0-10 yıl	38	115.93	2	2.123	.346
	11-20 yıl	103	103.84			
	21 ve üstü	79	116.56			
Duygusal yoksunluk	0-10 yıl	38	108.82	2	4.209	.122
	11-20 yıl	103	102.42			
	21 ve üstü	79	121.84			
Sosyal arkadaşlık	0-10 yıl	38	126.93	2	3.455	.178
	11-20 yıl	103	104.57			
	21 ve üstü	79	110.33			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testine göre; iş yerinde yalnızlık toplam puanlarına bakıldığında ($X^2(2)=2.123$, $p>0.05$) istatistiksel olarak mesleki kıdem ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Duygusal

yoksunluk ($X^2(2)=4,209$ $p>0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(2)= 3.455$, $p>0.05$) alt boyutlarında da yine öğretmenlerin kıdemlerine göre iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

4.2.6. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeyi ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9.

Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	P
Yalnızlık toplam	1. Sınıf	51	96.25	3	3.900	.273
	2. Sınıf	50	119.60			
	3. Sınıf	50	110.04			
	4. Sınıf	69	114.78			
Duygusal yoksunluk	1. Sınıf	51	97.73	3	2.964	.397
	2. Sınıf	50	118.09			
	3. Sınıf	50	114.06			
	4. Sınıf	69	111.86			
Sosyal arkadaşlık	1. Sınıf	51	98.44	3	3.669	.299
	2. Sınıf	50	118.27			
	3. Sınıf	50	105.69			
	4. Sınıf	69	117.27			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının okuttukları sınıf düzeyi değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla

yapılan Kruskal- Wallis testine göre; iş yerinde yalnızlık toplam puanlarına bakıldığında ($X^2(3)=3.900$, $p>0.05$) istatistiksel olarak okutulan sınıf düzeyi ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Duygusal yoksunluk ($X^2(3)=2.964$, $p>0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 3.669$, $p>0.05$) alt boyutlarında da yine öğretmenlerin okuttukları sınıf düzeyine göre iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

4.2.7. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Sosyal Ortamdan Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet durumları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10.

Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Sosyal Ortamdan Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	**Memnuniyet Düzeyi**	**N**	**Sıra Ortalaması**	**sd**	**X^2**	**p**
Yalnızlık toplam	Memnun Değilim	19	164.29	3	50.649	**.000**
	Kısmen Memnunum	57	139.47			
	Memnunum	113	101.93			
	Çok Memnunum	31	55.50			
Duygusal yoksunluk	Memnun Değilim	19	164.13	3	47.277	**.000**
	Kısmen Memnunum	57	136:40			
	Memnunum	113	103.38			
	Çok Memnunum	31	55.95			
Sosyal arkadaşlık	Memnun Değilim	19	156.74	3	35.566	**.000**
	Kısmen Memnunum	57	135.66			
	Memnunum	113	101.89			
	Çok Memnunum	31	67.27			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan memnun olma durumları değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; duygusal yoksunluk ($X^2(3)=42.277$, $p<0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 35.566$, $p<0.05$) alt boyutlarında ve yalnızlık toplam puanlarında ($X^2(3)= 50.649$, $p<0.05$), öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet düzeyi ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi memnuniyet durumları arasında gerçekleştiğini anlamak amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet düzeyleri azaldıkça yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı belirlenmiştir.

4.2.8. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Zümreleri İle Olan Ortamdan Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki zümreleri ile olan ortamdan memnuniyet durumları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 11.

Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Zümreleri ile Olan Ortamdan Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	**Memnuniyet Düzeyi**	**N**	**Sıra Ortalaması**	**sd**	**X^2**	**p**
Yalnızlık toplam	Memnun Değilim	4	187.25	3	47.971	**.000**
	Kısmen Memnunum	32	164.64			
	Memnunum	125	111.20			
	Çok Memnunum	59	74.46			
Duygusal yoksunluk	Memnun Değilim	4	196.25	3	50.891	**.000**
	Kısmen Memnunum	32	169.08			
	Memnunum	125	108.52			
	Çok Memnunum	59	77.12			
Sosyal arkadaşlık	Memnun Değilim	4	148.38	3	25.580	**.000**
	Kısmen Memnunum	32	143.03			
	Memnunum	125	115.95			
	Çok Memnunum	59	78.74			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının çalıştıkları okuldaki zümreleri ile olan ortamdan memnun olma durumları değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre;

yalnızlık toplam puanlarında ($X^2(3)= 47.971$, $p<0.05$); duygusal yoksunluk ($X^2(3)=50.891$, $p<0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 25.580$, $p<0.05$) alt boyutlarında, öğretmenlerin zümreleriyle olan ilişkileri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi memnuniyet durumları arasında gerçekleştiğini anlamak amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki zümreleri ile olan ilişkilerindeki memnuniyet düzeyleri azaldıkça yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı belirlenmiştir.

4.2.9. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki İdarecileri İle Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki idarecileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet durumları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12.

Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki İdarecileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	**Memnuniyet Düzeyi**	**N**	**Sıra Ortalaması**	**Sd**	**X^2**	**p**
Yalnızlık toplam	Memnun Değilim	6	185.08	3	35.001	**.000**
	Kısmen Memnunum	72	136.72			
	Memnunum	107	100.90			
	Çok Memnunum	35	73.13			
Duygusal yoksunluk	Memnun Değilim	6	184.83	3	28.602	**.000**
	Kısmen Memnunum	72	135.13			
	Memnunum	107	97.88			
	Çok Memnunum	35	85.66			
Sosyal arkadaşlık	Memnun Değilim	6	171.42	3	38.288	**.000**
	Kısmen Memnunum	72	133.25			
	Memnunum	107	108.73			
	Çok Memnunum	35	58.66			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının çalıştıkları okuldaki idarecileri ile olan ilişkilerinden memnun olma durumları değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; yalnızlık toplam puanlarında ($X^2(3)= 35.001$, $p<0.05$), duygusal yoksunluk ($X^2(3)=28.602$, $p<0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 38.288$, $p<0.05$) alt boyutlarında öğretmenlerin idarecileriyle olan ilişkileri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi memnuniyet durumları arasında gerçekleştiğini anlamak amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki idarecileri ile olan ilişkilerindeki memnuniyet düzeyleri azaldıkça yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı belirlenmiştir.

4.2.10. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenci Velileri İle Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki velileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet durumları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13.

Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Öğrenci Velileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Memnuniyet Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p
Yalnızlık toplam	Memnun Değilim	15	122.10	3	4.065	.255
	Kısmen Memnunum	68	119.29			
	Memnunum	112	107.67			
	Çok Memnunum	25	92.30			
Duygusal yoksunluk	Memnun Değilim	15	184.83	3	3.017	.389
	Kısmen Memnunum	68	135.13			
	Memnunum	112	97.88			
	Çok Memnunum	25	85.66			
Sosyal arkadaşlık	Memnun Değilim	15	171.42	3	8.230	**.041**
	Kısmen Memnunum	68	133.25			
	Memnunum	112	108.73			
	Çok Memnunum	25	58.66			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının çalıştıkları okuldaki öğrenci velileri ile olan ilişkilerinden memnun olma durumları değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine

göre; yalnızlık toplam puanlarında ($X^2(3)= 4.065$, $p>0.05$) ve duygusal yoksunluk ($X^2(3)=3.017$, $p>0.05$) alt boyutunda velilerle olan ilişkiler ile iş yerinde yaşanan yalnızlık durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken; sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 8.230$, $p<0.05$) alt boyutunda, öğretmenlerin öğrenci velileriyle olan ilişkileri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi memnuniyet durumları arasında gerçekleştiğini anlamak amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki öğrenci velileri ile olan ilişkilerindeki memnuniyet düzeyleri arasındaki farklılığın sosyal arkadaşlık alt boyutunda; kısmen memnunum cevabını veren öğretmenlerle çok memnunum cevabını veren öğretmenler arasında ve memnunum ile çok memnunum cevabını veren öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Bu bulgudan yola çıkılarak öğretmenlerin velileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri azaldıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı görülmektedir.

4.2.11. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencileri İle Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin öğrencileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet durumları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 14.

Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Öğrencileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	**Memnuniyet Düzeyi**	**N**	**Sıra Ortalaması**	**sd**	**X^2**	**p**
Yalnızlık toplam	Memnun Değilim	1	200.50	3	8.449	**.038**
	Kısmen Memnunum	38	127.16			
	Memnunum	116	112.76			
	Çok Memnunum	65	95.34			
Duygusal yoksunluk	Memnun Değilim	1	200.00	3	5.576	.134
	Kısmen Memnunum	38	123.00			
	Memnunum	116	111.97			
	Çok Memnunum	65	99.19			
Sosyal arkadaşlık	Memnun Değilim	1	194.00	3	12.107	**.007**
	Kısmen Memnunum	38	130.24			
	Memnunum	116	114.34			
	Çok Memnunum	65	90.82			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının öğrencileri ile olan ilişkilerinden memnun olma durumları değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; yalnızlık toplam puanlarında ($X^2(3)= 8.449$, $p<0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 12.107$, $p<0.05$) alt boyutunda, öğretmenlerin öğrencileriyle olan ilişkileri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi memnuniyet durumları arasında gerçekleştiğini anlamak amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda farklılığın, yalnızlık toplam puanlarında "kısmen memnunum" ile "çok memnunum" cevabını veren öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Sosyal arkadaşlık alt boyutunda ise "kısmen memnunum" ile "çok memnunum" cevabını veren öğretmenler ve "memnunum" ile "çok memnunum" cevabını veren öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Duygusal yoksunluk

($X^2(3)=5.576$, $p>0.05$) alt boyutunda ise öğrencilerle olan ilişkiler ile iş yerinde yaşanan yalnızlık durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Bu bulgulardan yola çıkıldığında yalnızlık toplam puanları ile sosyal arkadaşlık alt boyutunda öğretmenlerin öğrencileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri azaldıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı belirlenmiştir.

4.2.12. Sınıf Öğretmenlerinin Televizyon, Bilgisayar vb. Araçlar İle Zaman Geçirme Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin televizyon, bilgisayar vb. elektronik araçlarla zaman geçirme sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15.

Sınıf Öğretmenlerinin Televizyon, Bilgisayar vb. Araçlarla Zaman Geçirme Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Zaman Geçirme Sıklığı	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p
Yalnızlık toplam	Hiçbir Zaman	1	143.00	3	.559	.906
	Bazen	141	110.72			
	Sıklıkla	64	105.89			
	Her Zaman	14	111.67			
Duygusal yoksunluk	Hiçbir Zaman	1	149.00	3	1.890	.596
	Bazen	141	110.96			
	Sıklıkla	64	102.82			
	Her Zaman	14	124.71			
Sosyal arkadaşlık	Hiçbir Zaman	1	115.00	3	1.959	.581
	Bazen	141	110.39			
	Sıklıkla	64	112.05			
	Her Zaman	14	85.04			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının televizyon, bilgisayar vb. elektronik araçlarla zaman geçirme sıklıkları değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; iş yerinde yalnızlık toplam puanlarına bakıldığında ($X^2(3)=0.559$, $p>0.05$), istatistiksel olarak öğretmenlerin televizyon, bilgisayar vb. araçlarla zaman geçirme sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Duygusal yoksunluk ($X^2(3)=1.890$, $p>0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)=$ 1,959, $p>0.05$) alt boyutlarında öğretmenlerin televizyon, bilgisayar vb. araçlarla zaman geçirme sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

4.2.13. Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Gelişim Etkinliklerine Zaman Ayırma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin kişlisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16.

Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Gelişim Etkinliklerine Zaman Ayırma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	**Zaman Ayırma Sıklığı**	**N**	**Sıra Ortalaması**	**sd**	**X^2**	**p**
Yalnızlık toplam	Hiçbir Zaman	1	154.50	3	.516	.915
	Bazen	110	110.25			
	Sıklıkla	77	111.08			
	Her Zaman	32	108.58			
Duygusal yoksunluk	Hiçbir Zaman	1	138.50	3	.306	.959
	Bazen	110	109.35			
	Sıklıkla	77	110.51			
	Her Zaman	32	113.58			
Sosyal arkadaşlık	Hiçbir Zaman	1	172.00	3	1.414	.702
	Bazen	110	111.76			
	Sıklıkla	77	110.94			
	Her Zaman	32	103.19			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıkları değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; iş yerinde yalnızlık toplam puanlarına bakıldığında ($X^2(3)=0.516$, $p>0.05$), istatistiksel olarak öğretmenlerin kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Duygusal yoksunluk ($X^2(3)= .306$, $p>0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 1,414$, $p>0.05$) alt boyutlarında da öğretmenlerin kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

4.2.14. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Problem Davranışlarla Karşılaşma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17.

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Problenm Davranışlarla Karşılaşma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Problem Davranışla Karşılaşma Sıklığı	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	P
Yalnızlık toplam	Hiçbir Zaman	6	119.83	3	1.401	.705
	Bazen	140	112.11			
	Sıklıkla	61	103.43			
	Her Zaman	13	122.04			
Duygusal yoksunluk	Hiçbir Zaman	6	110.25	3	1.744	.627
	Bazen	140	112.54			
	Sıklıkla	61	102.73			
	Her Zaman	13	125.12			
Sosyal arkadaşlık	Hiçbir Zaman	6	130.58	3	1.141	.767
	Bazen	140	111.38			
	Sıklıkla	61	105.30			
	Her Zaman	13	116.12			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; iş yerinde yalnızlık toplam

puanlarına bakıldığında ($X^2(3)=1.401$, $p>0.05$), istatistiksel olarak öğretmenlerin sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Duygusal yoksunluk ($X^2(3)=1.744$, $p>0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 1,141$, $p>0.05$) alt boyutlarında da öğretmenlerin sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

4.2.15. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Problem Davranışlarla Baş Edebileceklerine Dair İnançlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları problem davranışlarla baş edebileceklerine dair inançları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal Wallis Testi'nin bulguları Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18.

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Problem Davranışlarla Baş Edebileceklerine Dair İnançlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği'nden aldıkları Puanların Karşılaştırılması- Kruskal Wallis Testi Sonuçları

İş Yerinde Yalnızlık Boyutları	Problem Davranışla Baş Edebilme İnancı	N	Sıra Ortalaması	Sd	X^2	P
Yalnızlık toplam	Hiçbir Zaman	1	210.00	3	9.849	**.020**
	Bazen	12	125.29			
	Sıklıkla	121	118.78			
	Her Zaman	86	95.63			
Duygusal yoksunluk	Hiçbir Zaman	1	209.50	3	8.785	**.032**
	Bazen	12	125.63			
	Sıklıkla	121	117.94			
	Her Zaman	86	96.77			
Sosyal arkadaşlık	Hiçbir Zaman	1	194.00	3	9.075	**.028**
	Bazen	12	124.96			
	Sıklıkla	121	118.83			
	Her Zaman	86	95.79			

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının sınıflarında karşılaştıkları problem davranışlarla baş edebileceklerine dair inançları değişkenine bağlı olarak istatistiksel olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal- Wallis testine göre; yalnızlık toplam puanlarında ($X^2(3)= 9.849$, $p<0.05$), duygusal yoksunluk ($X^2(3)=8.785$, $p<0.05$) ve sosyal arkadaşlık ($X^2(3)= 9.075$, $p<0.05$) alt boyutlarında, öğretmenlerin problem davranışlarla baş edebileceklerine dair inançları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın hangi durumlar arasında gerçekleştiğini anlamak amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda farklılığın yalnızlık toplam puanları, duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık alt boyutlarının her birinde "sıklıkla" ve "her zaman" cevabını veren öğretmenler arasında olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre "sıklıkla" cevabını veren öğretmenler "her zaman" cevabını veren öğretmenlere kıyasla iş yerinde kendilerini daha yalnız hissetmektedirler.

Bulguları genel olarak ele alacak olursak sınıf öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlık durumlarının;

- Sınıf öğretmenlerinin yalnızlık düzeylerinin düşük olduğu,
- Cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği,
- Yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği,
- Medeni durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği,
- Çocuk sahibi olma durumlarına göre yalnızlık toplam puanı ile duygusal yoksunluk alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermezken, sosyal arkadaşlık alt boyutunda çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin çocuk sahibi olan öğretmenlere kıyasla iş yerinde daha fazla yalnızlık yaşadıkları,
- Kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak alamlı bir farklılık göstermediği,
- Okuttukları sınıf düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösstermediği,
- Çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet durumlarına göre yalnızlık toplam puanı, duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görüldüğü, okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet düzeyi azaldıkça yaşanan yalnızlık durumunun arttığı,
- Çalıştıkları okuldaki zümreleri ile olan ilişkiden memnuniyet durumlarına göre yalnızlık toplam puanı, duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık alt

boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görüldüğü, zümreler arasındaki ilişkiden memnun olma durumu azaldıkça yaşanan yalnızlık durumunun arttığı,

- Çalıştıkları okuldaki okul idarecileri ile olan ilişkiden memnuniyet durumlarına göre yalnızlık toplam puanı, duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görüldüğü, öğretmenlerin idarecilerinden memnuniyet düzeyleri azaldıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı,
- Öğrencilerinin velileri ile olan ilişkiden memnuniyet durumlarına göre yalnızlık toplam puanı ve duygusal yoksunluk alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmezken, sosyal arkadaşlık alt boyutunda sınıf öğretmenlerinin velileri ile olan ilişkiden memnuniyet düzeyleri azaldıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı,
- Öğrencileri ile ilişkilerinden memnuniyet durumlarına göre yalnızlık toplam puanı ve sosyal arkadaşlık alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın görüldüğü, memnuiyet düzeyi azaldıkça yalnızlık durumunun arttığı, duygusal yoksunluk alt boyutunda ise istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı,
- Televizyon, bilgisayar vb. araçlar ile zaman geçirme sıklıklarına göre iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı,
- Kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıklarına göre iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı,
- Sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıklarına göre iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı,
- Sınıfta karşılaştıkları problem davranışlarla baş edebileceklerine dair inançlarına göre yalnızlık toplam puanları, duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık alt boyutlarında istatistiksek olarak anlamlı farklılığın olduğu, problem davranışlarla "sıklıkla" baş edebilirim diyen öğretmenlerin "her zaman" baş edebilirim diyen öğretmenlere kıyasla daha fazla iş yerinde yalnızlık duygusu yaşadıkları görülmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma durumu, kıdem, okutulan sınıf düzeyi, okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet düzeyleri, zümreler ile olan ilişkilerden memnuniyet düzeyleri, okul idaresi ile olan ilişkilerden memnuniyet düzeyleri, veliler ile olan ilişkilerden memnuniyet düzeyleri, öğrencilerle olan ilişkilerden memnuniyet düzeyleri, televizyon, bilgisayar vb. araçlarla zaman geçirme sıklıkları, kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıkları, sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları, sınıfta karşılaşılan problem davranışlarla baş edebileceklerine olan inançları değişkenlerine ilişkin bulgulardan yola çıkılarak değerlendirilerek yorumlanmıştır.

5.1. Sınıf Öğretmenlerinin İş yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yalnızlık durumlarının, "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği" nden elde edilen bulgulara göre "Yalnızlık Toplam Puanları" ve "Sosyal Arkadaşlık" , "Duygusal Yoksunluk" alt boyutlarında "düşük" düzeyde olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin özellikle şehir merkezlerinde yer değiştirmelerinin yüksek hizmet puanına ihtiyaç duyulması nedeniyle zor olması, öğretmenlerin uzun yıllar aynı okulda görev yapmalarına neden olmaktadır. Aynı okulda uzun yıllar çalışılması, öğretmenler arasında samimi ilişkiler kurulmasını, okul ortamının aile ortamı gibi sıcak olmasını sağlamaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun şehir merkezinde aynı okulda uzun yıllar görev yapan öğretmenler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, iş yerinde yalnızlık yaşamamalarının beklenilen bir durum olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerle yapılan çalışmalarda Kaplan (2011), Tanrıseven (2014), Gafa ve Dikmenli (2019), Kalkan ve Oğuz (2014), Tabak ve Argon (2018), Sezen (2014), öğretmenlerin düşük düzeyde iş yerinde yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalar araştırma sonucuyla örtüşmektedir. Yakut (2016), Bakır ve Aslan (2017) çalışmalarında öğretmenlerin iş yerindeki yalnılık seviyelerinin orta düzede olduğu

sonucuna ulaşmışlardır bu da araştırma sonucu ile farklılık göstermektedir.

5.2. Sınıf öğretmenlerinin İş Yerinde Yaşadıkları Yalnızlık Durumlarının Farklı Değişkenler Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Tartışma ve Yorumlar

5.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği" nden elde edilen bulgularda; ölçeğin "Yalnızlık Toplam Puanları" ve "Sosyal Arkadaşlık" , "Duygusal Yoksunluk" alt boyutlarının ortalamaları ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Bu bulgudan yola çıkarak sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşanan yalnızlık durumlarının kadın ve erkek öğretmenler arasında değişmediği söylenebilir. Archibald (1995), Güngör(1996), Tanrıseven (2014), Yılmaz ve Aslan (2013), Mercan vd. (2012), Kozaklı (2006), Erim (2001),Uruk (2001), Eren(1994), Demir ve Tarhan (2001), Yağcı (2015), Karademir(2015), Bal ve Karademir(2013); Bell, Roloff, Van Camp ve Karol (1999); yaptıkları araştırmalarda iş yerinde yalnızlığın cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı sonucu bu araştırmayı desteklemektedir.

İş yerinde yaşanan yalnızlık durumunun hem kadınlarda hem de erkeklerde görülebildiği araştırmalarla ortaya konulmakla birlikte, kadın ya da erkeklerin daha fazla yalnızlık yaşadığına ilişkin bulgulara ulaşan farklı araştırmalar da mevcuttur. Kılıç(2018), Demirbaş ve Harşit (2016), Eren (1994), çalışmalarında yalnızlık toplam puanlarında kadınların erkeklere kıyasla daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Kaplan (2011) ve Karakurt (2012), araştırmalarında duygusal yoksunluk boyutunda; Güngörmüş (2011) ise hem duygusal yoksunluk hem de sosyal yalnızlık alt boyutlarında kadınların erkeklere göre daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Güngör (1986), Demir (1990), Koçak (2008),Yılık, Aydın, Demir (2017), Amil ve Bozgeyikli (2015), Korkut (2005), Öztürk (2013) araştırmalarında erkeklerin kadınlardan daha fazla iş yerinde yalnızlık yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Çeçen (2007), duygusal yoksunluk alt boyutunda, Altun vd. (2016), sosyal arkadaşlık alt boyutunda erkeklerin kadınlardan daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Bu araştırmada öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın görülmemesi yalnızlık durumunda cinsiyet değişkeninin rolünün tek başına etkili olmadığını gösterir

niteliktedir. Yalnızlık düzeyinde görülen farklılıklarda kalıtım, yaşantılar, sosyal çevre, iş doyumu vb. pek çok etkenin rol oynayabileceği göz önünde bulundurularak yalnızlık düzeyini sadece cinsiyet ile ilişkilendirmemek gerekir (Kaplan,2011).

5.2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Yaş Gruplarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaş gruplarına göre "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği"nden elde edilen bulgularda; ölçeğin "Yalnızlık Toplam Puanları" "Sosyal Arkadaşlık" ve "Duygusal Yoksunluk" alt boyutlarının ortalamaları ile yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Demir (1990), Sezen (2014), Güngörmüş (2011), Wright (2005), Demirbaş ve Harşit (2016), Selçukoğlu (2011), Altun vd. (2016), yaptıkları çalışmalarda iş yerinde yaşanan yalnızlıkla yaş arasında farklılık bulamamışlardır. Bu sonuçlar araştırmayla benzerlik göstermektedir.

Kaplan (2011), Kozaklı (2006), Frank, Woodward (1988), Roscoe, Skomski (1989), çalışmalarında 20-25 yaş aralığındaki bireylerin ileri yaş düzeylerine göre sosyal arkadaşlık alt boyutunda daha yalnız oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Tanrıseven (2014), sosyal arkadaşlık alt boyutunda 20-25 yaş grubunun 31-35 yaş grubuna göre iş yerinde daha fazla yalnızlık hissettikleri; ancak duygusal yoksunluk alt boyutunda farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Mercan vd. (2012), Wright (2012), yaş arttıkça iş yerinde yaşanan yalnızlığın arttığını çalışmalarında belirtmişlerdir. Bu çalışmalar da buldukları sonuçlarla bu araştırmadan farklılaşmaktadır.

Bu araştırmada iş yerinde yaşanan yalnızlıkta yaş değişkeni açısından farklılaşma olmamasını; iş yerinde yalnızlıkta tek başına yaş etmeninin değil, iş yerindeki çalışan ilişkileri, sosyal ilişkiler, çalışanın kişisel özellikleri, psikolojik durumu gibi etmenlerin de etkili olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür.

5.2.3. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği"nden elde edilen bulgularda; ölçeğin "Yalnızlık Toplam Puanları", "Sosyal Arkadaşlık" ve "Duygusal Yoksunluk" alt boyutlarının ortalamaları ile medeni durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Medeni durum sınıf öğretmenlerinin özel yaşamını yakından ilgilendiren bir durumdur. Bu açıdan bakıldığında özel yaşamı ilgilendiren medeni drurumun iş yerinde yaşanacak yalnızlığı etkilememesi beklenilen bir durumdur.

Tanrıseven (2014), Sezen(2014), Kılıç (2018), Mercan vd. (2012), Altun vd. (2016), Çifçi ve Dikmenli (2015), Wright (2005), Altun vd. (2016), Bell, Roloff, Van Camp ve Karol (1999), yaptıkları çalışmalarda bu araştırmaya benzer şekilde iş yerinde yaşanan yalnızlık ile medeni durum arasında bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Dereli, Koca, Demircan ve Tor (2010), huzurevlerindeki yaşlılarla yaptıkları çalışmada medeni durum ile yalnızlık arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Kaplan (2011), araştırmasında iş yerinde yalnızlık duygusal yoksunluk alt boyutunda bekârların evlilerden daha yalnız olduğu; sosyal arkadaşlık alt boyutunda ise farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yılmaz ve Aslan (2013), Güngörmüş (2011), duygusal yoksunluk alt boyutunda iş yerinde yalnızlık ile medeni durum arasında farklılaşma olmadığı; sosyal arkadaşlık alt boyutunda ise bekârların evlilerden daha yalnız olduklarını bulmuşlardır. Karakurt (2012), Demirbaş ve Harşit (2016), hem duygusal yoksunluk hem de sosyal arkadaşlık alt boyutlarında bekâr çalışanların evlilerden daha yalnız oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bu bulgular araştırmanın bulgularıyla uyuşmamaktadır.

5.2.4. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma durumlarına göre "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği"nden elde edilen bulgularda; ölçeğin "Yalnızlık Toplam Puanları" ile "Duygusal Yoksunluk" alt boyutunun ortalamaları ile çocuk sahibi olma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. "Sosyal Arkadaşlık" boyutundaki bulgulara bakıldığında ise çocuk sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olan öğretmenlere kıyasla daha fazla yalnızlık yaşadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada sosyal arkadaşlık alt boyutunda, çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin çocuk sahibi olan öğretmenlere kıyasla daha yalnız olmalarını, öğretmenlerin çocuklarına ayırdıkları zamanın doyum sağlayarak yalnızlık duygusu yaşamalarına engel olması, çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin daha fazla sosyal arkadaşlık kurabileceği insanlara ihtiyaç duyması olarak yorumlamak mümkündür.

Altun vd. (2016), Özdemir, Alkan, Erdem (2016), Certel ve Yakut (2016) yaptıkları araştırmalarda çocuk sahibi olma ile yalnızlık durumu arasında farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

5.2.5. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemlerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği"nden elde edilen bulgularda; ölçeğin "Yalnızlık Toplam Puanları", "Sosyal Arkadaşlık" ve "Duygusal Yoksunluk" alt boyutlarının ortalamaları ile mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Sınıf öğretmeninin kıdemi, meslekte geçirilen süre doğrultusunda edindiği tecrübeyi arttırır. İş yerinde yaşanan yalnızlık ise öğretmenin iş yeri ortamındaki yaşantıları ile ilişkilidir. Bu ilişkilere bağlı sorunlar meslekte çalışılan ilk yıllarda çıkabileceği gibi ilerleyen yıllarda da çıkabilir. Dolayısıyla iş yerinde yaşanan yalnızlığın sadece kıdem değişkenine bağlı olmadığı söylenebilir.

Karakurt (2012), Kılıç (2018), Koşar (2014), Altun vd. (2016), araştırmalarında mesleki kıdem ile yalnızlık arasında farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Mercan vd. (2012) sosyal arkadaşlık boyutunda farklılık olmadığını belirtmişlerdir. Bu çalışmalar araştırma sonucunu desteklemektedir. Ancak desteklemeyen çalışmalar da bulunmaktadır. Kaplan (2011) ve Karaduman (2013) araştırmalarında duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık alt boyutlarında mesleki kıdemi yüksek olanların düşük olanlara göre daha yalnız oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bell, Roloff, Van Camp ve Karol (1999), üst kademede çalışanların alt kademede çalışanlara göre daha az yalnızlık yaşadıkları bulgusuna ulaşmışlardır. Tanrıseven (2014), sosyal arkadaşlık boyutunda farklılık olmadığı, ancak duygusal yoksunluk boyutunda 1-5 yıl arası kıdeme sahip olanların 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanlardan daha yalnız oldukları; 11-15 yıl arası kıdeme sahip olanların ise 6- 10 yıl arası kıdemlilere göre daha yalnız olduklarını araştırmasında belirtmiştir. Sezen (2014) ise meslekte yeni olan öğretmenlerin daha fazla yalnızlık yaşadıklarını tespit etmiştir.

5.2.6. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeyine göre "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği"nden elde edilen bulgularda; ölçeğin "Yalnızlık Toplam Puanları", "Sosyal Arkadaşlık" ve "Duygusal Yoksunluk" alt boyutlarının ortalamaları ile okuttukları sınıf düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Alanyazında sınıf düzeyi ile yalnızlık ilişkisini irdeleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın sonucunu; sınıf öğretmenlerinin aldıkları akademik eğitim ve edindikleri deneyimler doğrultusunda ilkokul sınıf kademelerinin her birinde mesleki yeterlilik sahibi olmaları sebebiyle, okuttukları sınıf düzeyinin yalnızlıklarını etkilememesinin beklenilebileceği şeklinde yorumlamak mümkündür.

5.2.7. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Sosyal Ortamdan Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet düzeyleri ile yalnızlıkları arasında; yalnızlık toplam puanları, sosyal arkadaşlık ve duygusal yoksunluk alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığa göre okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet azaldıkça yalnızlık duygusunun arttığı söylenebilir.

Öğretmenler sınıfta geçirdikleri ders saatlerinin dışında, teneffüslerde diğer öğretmen arkadaşlarıyla zaman geçirirler. Bu okuldaki sosyal ortamı oluşturur. Bu sosyal ortamda öğretmenlerin birbirleriyle etkileşim halinde olmaları yalnızlık duygusunu azaltacaktır. Dolayısıyla okuldaki sosyal ortamdan memnun olunmaması öğretmenlerin kendilerini daha yalnız hissetmelerine neden olacaktır. Okulda öğretmenlerin birbirleriyle iş birliği içerisinde olmaları ve yardımlaşmaları, aralarındaki ilişkilerin güçlenmesini ve okulda olumlu sosyal ilişkiler kurmalarını sağlayacaktır. Cerit (2009), meslektaşlarına güven duyan, yardımlaşan, birbirlerine destek veren öğretmenlerin okulda birbirleriyle iş birliği içerisinde olduklarını belirtmiştir. İş yerinde kurulan yakın arkadaşlıklar, iş yerindeki kaygı ve sıkıntıların paylaşılarak, çalışanların kendilerini iş ortamına ait olmalarını sağlamaktadır (Fine,1986). Berman, West ve Ritcher (2002), yöneticilerin iş yerindeki çalışanlar arasındaki arkadaşlıkları algılamaları ile ilgili yaptıkları araştırmada; iş yeri arkadaşlıklarının, iş yeri atmosferini olumlu etkilediği, iletişimi güçlendirdiği, çalışanların işlerini yapmalaında desteği ve verimliliği arttırdığı, ast- üst ilişkilerini

iyileştirdiği sonucuna ulaşmışlardır.

5.2.8. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Zümreleri ile Olan Ortamdan Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki zümreleri ile olan ortamdan memnuniyet düzeyleri ile yalnızlıkları arasında; yalnızlık toplam puanları, sosyal arkadaşlık ve duygusal yoksunluk alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığa göre okuldaki zümreleri ile olan ortamdan memnuniyet azaldıkça yalnızlık duygusunun arttığı söylenebilir.

Sınıf öğretmenlerinin okuldaki zümreleriyle ortamına ilişkin bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak birtakım araştırmalarda okullardaki öğretmen sayısı ile yalnızlık ilişkisi incelenmiştir. Öğretmen sayısının çalışılan okuldaki zümre sayısıyla paralel şekilde artacağı, dolayısıyla da okul ortamını etkileyeceği düşünülerek öğretmen sayısı ile yalnızlık arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sonuçlarına yer verilebileceği düşünülmüştür. Burdan yola çıkarak; Çorapçıoğlu (1998), Karakurt (2012), Buluş (2000), Karaduman(2013), Tanrıseven (2014), okuldaki öğretmen sayısıyla iş yerinde yalnızlık arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında, öğretmen sayısı fazlalaştıkça öğretmenlerin daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Bu sonuçları araştırma ile ilişkilendirmek gerekirse; öğretmen sayısının artması gruplaşmalara neden olarak zümrelerle kurulacak samimi ortamı olumsuz etkileyebilir, bu da öğretmenlerin yalnızlık yaşamalarına neden olabilir.

5.2.9. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki İdarecileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki okul idarecileri ile olan ortamdan memnuniyet düzeyleri ile yalnızlıkları arasında; yalnızlık toplam puanları, sosyal arkadaşlık ve duygusal yoksunluk alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığa göre sınıf öğretmenlerinin okuldaki idarecileri ile olan ortamdan memnuniyet azaldıkça yalnızlık duygusunun arttığı söylenebilir.

Okul ortamının öğretmen, öğrenci, idareci ve okul çalışanlarının bir bütün olarak ilişki halinde olduğu bir çalışma ortamı olduğu düşünüldüğünde öğretmenlerin okul yöneticileriyle olan ilişkilerinde sorun yaşamaları, sosyal ve duygusal açıdan olumsuz

etkilenmelerine neden olabilir. Bu durumda öğretmenler okul ortamında kendilerini yalnız hissedebilirler. Araştırmanın bulgularına göre sınıf öğretmenlerinin okul idarecileriyle olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri azaldıkça yalnızlık durumlarının artması bu şekilde yorumlanabilir. Serin ve Buluç (2012), ilköğretim okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında; Türkiye'de öğretmenlerin sorunlarını, yöneticileri ile aralarındaki katı ast-üst ilişkileri nedeniyle iletemediklerini, sınıftaki performanslarının bu durumdan olumsuz etkilendiğini belirtmişlerdir. Firestone ve Pennell (1993), çalışanların karar verme sürecine katılımlarının sağlandığı çalışma ortamlarında çalışanların bağlılığının daha güçlü olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yönetici tutumları ile ilişkili bu çalışmalar da göstermektedir ki çalışanlar ile yöneticiler arasındaki ilişkilerin olumlu olması, çalışma ortamında olumlu ilişkiler kurulmasını ve verimliliğin sağlanmasını da beraberinde getirmektedir. Bu durum iş yerinde yalnızlık yaşanmasına da engel olacaktır. Bu çalışmalar ile araştırma sonuçları örtüşmektedir.

5.2.10. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Öğrenci Velileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin velileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri ile yalnızlıkları arasında; yalnızlık toplam puanları ve duygusal yoksunluk puanları ile memnuniyet düzeyi arasında farklılık olmadığı; sosyal arkadaşlık alt boyutunda ise farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca bakılarak; bu araştırmada sosyal arkadaşlık alt boyutunda veli ile öğretmen arasındaki ilişkiden öğretmenin memnuniyet düzeyi azaldıkça, öğretmenin iş yerinde daha fazla yalnızlık yaşadığı söylenebilir. Veliler, eğitim sürecinin önemli elemanlarından biridir. Velilerle kurulan olumlu iletişim ve işbirliği eğitim sürecini de olumlu etkilemektedir. Sınıf öğretmenleri, velileriyle sürekli iletişim halindedirler. Öğrencileri ile ilgili geri bildirimler vererek sürece velileri de dahîl ederler. Hatta velileri okuldaki aile ortamının bir parçası olarak görürler ve süreç içerisinde velilerin desteğinden ve yardımlarından da faydalanırlar. Zaman zaman öğretmen ile veli arasında yaşanan sorunlar öğretmenin iş ortamındaki performansını olumsuz etkileyebilir. Dolayısıyla araştırma bulgusunda da görüldüğü gibi velileri ile olan ilişkilerinde sorun yaşayan öğretmenlerin iş yerinde yalnızlık yaşayabilecekleri söylenebilir.

Alanyazında doğrudan veli ilişkileri ile öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlığı inceleyen bir araştırmaya rastlanamamıştır. Ancak, Hatipoğlu ve Kavas (2016)'ın veli yaklaşımının öğretmen performansına etkisinin incelendiği araştırmada olumlu veli yaklaşımlarının öğretmenin performansını olumlu etkilediği sonucuna ulaşıldığı görülmüştür. Yalnızlık duygusunun, öğretmen performansını olumsuz yönde etkilediğine yönelik araştırma bulguları da göz önünde bulundurulduğunda; Hatipoğlu ve Kavas (2016)'ın araştırmasının bu araştırmayı destekler nitelikte olduğu söylenebilir. İş yerinde velilerle sağlıklı iletişim kurmakta sıkıntı yaşayan öğretmenlerin yalnızlık yaşamaması düşünülemez (Kaplan,2011). Dolayısıyla, velileri ile sürekli etkileşim ve iletişim halinde olan sınıf öğretmenlerinin bu iletişimde sorun yaşamamalarının, iş yerinde yaşayacakları yalnızlık durumunu azaltacağı bu araştırma ile de desteklenmiştir.

5.2.11. Sınıf Öğretmenlerinin Okuldaki Öğrencileri ile Olan İlişkilerinden Memnuniyet Düzeylerine Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının öğrencileri ile olan ilişkilerinden etkilenip etkilenmediklerini anlamak amacıyla toplanan veriler analiz edildiğinde elde edilen bulgulara göre duygusal yoksunluk alt boyutunda istatistiksel olarak farklılaşma görülmezken; yalnızlık toplam puanları ve sosyal arkadaşlık alt boyutunda öğretmenlerin öğrencileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri azaldıkça, öğretmenlerin yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı görülmüştür.

Sınıf öğretmenleri okul ortamında en yakın ilişkiyi öğrencileriyle kurmaktadırlar. Sınıf öğretmenleri ile öğrencileri arasında ders öğretimi ilişkisinden çok daha fazlası vardır. Sınıf öğretmenleri öğrencilerinin fiziksel, zihinsel, psikolojik bütün ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırlar. Öğrencileriyle yaşadıkları problemleri çözmek için çaba sarf ederler. Olumsuz öğretmen- öğrenci ilişkisi, hem eğitim- öğretim sürecini hem de sınıf atmosferini olumsuz etkileyecektir. Dolayısıyla öğretmen öğrenci arasında yaşanan olumsuzluklar, öğretmenin kendisini yalnız hissetmesine yol açabilir. Yıldırım (2000), akademik başarının yordayıcılarını incelediği araştırmasında; öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını yakından bilen öğretmenlerin, öğrencileri ile kuracakları olumlu ilişkilerin, onları destekleyici tavır ve davranışların akademik başarıları üzerinde etkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

5.2.12. Sınıf Öğretmenlerinin Televizyon, Bilgisayar vb. Araçlar İle Zaman Geçirme Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

Sınıf öğretmenlerinin televizyon, bilgisayar vb. teknolojik araçlarla zaman geçirme sıkılıklarına yönelik verilerle iş yerinde yalnızlık verileri arasındaki ilişki analiz edildiğinde; yalnızlık toplam ve duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık alt boyutlarında farklılık olmadığı görülmüştür. Bu tespitten yola çıkılarak sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının teknolojik araçları kullanım sıklıklarından etkilenmediği söylenebilir.

Öğretmenlerin teknolojik araçları yalnızca dış dünyadan izole olmak amacıyla değil, mesleklerinin bir gereği olarak sınıf içerisinde derse yardımcı olarak ya da araştırma yapmak, kendilerini geliştirmek amacıyla kullandıkları da göz önüne alınırsa, farklılık olmaması daha iyi anlaşılabilir.

Demirbaş(2014), akademisyenler üzerine yaptığı araştırmasında teknolojik araç ve sosyal medya kullanımı ile iş yerinde yalnızlık arasında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Karakoç ve Taydaş (2013), üniversite öğrencilerinin internet kullanım süreleri ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında; internet kullanım süresi ile yalnızlık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmalar araştırma ile örtüşmektedir. Araştırma sonucumuzla uyumluluk göstermeyen Yakut (2016) çalışmasında, öğretmenlerin televizyon, internet, cep telefonu vb. iletişim haberleşme araçlarıyla meşguliyetleri ile yalnızlık düzeyleri arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

5.2.13. Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Gelişim Etkinliklerine Zaman Ayırma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

Sınıf öğretmenlerinin kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasındaki ilişki analiz edildiğinde yalnızlık toplam puanları ve duygusal yoksunluk ile sosyal arkadaşlık alt boyutlarında farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durumda öğretmenlerin kitap okuma, hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılma, spor vb. gerçekleştirdikleri kişisel gelişim etkinliklerinin yaşayacakları yalnızlık durumuna herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Yakut (2016), öğretmenlerde yabancılaşma, yalnızlık ve dindarlık ilişkisini incelediği araştırmasında benzer şekilde öğretmenlerin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarıyla kişisel etkinliklere katılmaları arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Okul ortamı öğretmenlerin çalışma diğer bir deyişle "iş yeri" ortamıdır. Dolayısıyla öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlık durumlarının, okul dışından ziyade okul içerisindeki etmenlerden etkileneceği söylenebilir. Bu bağlamda kitap okuma, kurs, seminer vb faaliyetlere katılma, spor yapma gibi kişisel gelişim etkinliklerinin okul dışı faaliyetler olduğu göz önüne alınırsa; bu faaliyetlerin sınıf öğretmenlerinin iş yerindeki yalnızlıklarını etkilemediği söylenebilir.

5.2.14. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Problem Davranışlarla Karşılaşma Sıklıklarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

Sınıf öğretmenlerinin sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasındaki ilişki analiz edildiğinde yalnızlık toplam puanları ve duygusal yoksunluk ile sosyal arkadaşlık alt boyutlarında farklılık olmadığı görülmektedir. Bu durumda öğretmenlerin sınıf içerisinde karşılaştıkları öğrenciler tarafından gerçekleştirilen problem davranışların, yalnızlık durumuna herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir. Öğrenciler öğretmenin giyiminden, görünüşünden, konuşmasından davranışlarına kadar pek çok özelliğini gözlemleyerek örnek alırlar (Başar, 2014). Bu durum öğretmenin sınıf ortamında dikkatli ve özenli olmasını gerektirmesinin yanında, sınıfta karşılaşabileceği problem davranışlarla mücadelede kolaylaştırıcı rol oynayabilir. Dolayısıyla öğrencileri üzerindeki olumlu etkisinin farkında olan öğretmen, bu etkisini fırsata çevirerek, problem davranışlar karşısında çaresizlik hissetmeyecek, bu da yalnızlık duygusu yaşamasını engelleyecektir.

5.2.15. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Problem Davranışlarla Baş Edebileceklerine Dair İnançlarına Göre İş Yerinde Yalnızlık Durumlarına İlişkin Tartışma ve Yorum

Sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları ile sınıfta karşılaştıkları problem davranışlarla baş edebileceklerine dair inançları arasındaki ilişki incelendiğinde yalnızlık toplam puanları, duygusal yoksunluk ve sosyal arkadaşlık alt boyutlarında farklılık olduğu görülmüştür. Farklılığın öğretmenlerin sınıf içerisindeki problem davranışlarla sıklıkla ve her zaman baş edebileceklerine dair inançlarında oluştuğu anlaşılmıştır. Bu veriden yola çıkılarak da sınıfta ortaya çıkan problem davranışlarla sıklıkla baş edeceğini düşünen öğretmenlerin, her zaman baş edebileceğini düşünen öğretmenlerden daha yalnız oldukları söylenebilir.

Eğitim- öğretim sürecinde öğretmenlerin sınıf içerisinde istenmeyen davranışlarla karşılaşmaları kaçınılmazdır. Her öğretmen verimli bir ders ve sağlıklı bir sınıf ortamı oluşturabilmek için istenmeyen davranışlarla mücadele etmek isterler. Bu süreç öğretmenler için zaman zaman yıpratıcı olabilir. Öğretmenler bu durumla baş edebileceklerine olan umutlarını kaybedebilirler. Bunun sonucunda da öğretmen kendisini yetersiz hissedebilir, başarısızlık duygusuna kapılabilir. Bu olumsuz duygular öğretmenlerin yalnızlık durumu yaşamasına neden olabilir. Öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla baş edebileceklerine ilişkin inançlarının azalmasıyla yalnızlık durumunun ortaya çıkması bu bağlamda beklenebilecek bir sonuçtur.

Araştırmanın problem davranışların görülme sıklığının yalnızlıkla ilişkisine yönelik bulgusunda; sınıfta problem davranışla karşılaşma sıklığının yalnızlığa etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştı. Bu iki bulgu problem davranışla karşılaşma sıklığının yalnızlığı etkilemediğini ancak sınıf öğretmenlerinin karşılaşılan problem davranışla baş edebileceklerine olan inançlarının yalnızlığı etkilediğini göstermektedir. Dolayısıyla, problem davranışın görülme sıklığı değil, problem davranışın varlığı nedeniyle bu davranışla baş edilemeyebileceğine yönelik olumsuz tutumun öğretmen yalnızlığına yol açtığı söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yalnızlık durumlarının cinsiyet, yaş, kıdem, çocuk sahibi olma, okuttuğu sınıf, okuldaki sosyal ortam, öğrenci ilişkileri, veli ilişkileri, zümre ilişkileri, idare ilişkileri, teknolojik aletlerle zaman geçirme, kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma, problem davranışlarla karşılaşma, problem davranışlarla baş edebilme inancı değişkenlerine göre anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Bu bölümde elde edilen bulgulara yönelik sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

2018-2019 eğitim- öğretim yılında Adana ili sınırları içerisindeki 4 merkez ilçede (Çukurova, Sarıçam, Seyhan, Yüreğir) yer alan 23 ilkokulda görev yapan 220 sınıf öğretmenine uygulanan "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği" ile çeşitli değişkenlerin karşılaştırılması sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar alt amaçlar doğrultusunda aşağıdaki gibidir:

1. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre iş yerinde yalnızlık durumları yalnızlık toplam puan "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.
2. Sınıf öğretmenlerinin yaş gruplarına göre iş yerinde yalnızlık durumları; yalnızlık toplam puan, "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.
3. Sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre iş yerinde yalnızlık durumları; yalnızlık toplam puan, "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.
4. Sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma durumlarına göre iş yerinde yalnızlık durumları; yalnızlık toplam puan ve "Duygusal Yoksunluk" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermemektedir. "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutunda sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma durumlarına göre iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarına bakıldığında; çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin çocuk sahibi olan öğretmenlere göre daha fazla yalnızlık yaşadıkları

sonucuna ulaşılmıştır.

5. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları; yalnızlık toplam puan, "Sosyal Arkadaşlık" ve "Duygusal Yoksunluk" alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.
6. Sınıf öğretmenlerinin okutulan sınıf düzeyi değişkenine göre iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları; yalnızlık toplam puan, "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.
7. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet düzeyleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında, yalnızlık toplam puanı, "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet düzeyleri azaldıkça, iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumunda artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
8. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki zümreleri ile olan ortamdan memnuniyet düzeyleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında yalnızlık toplam puanı,"Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin zümreleri ile olan ortamdan memnuniyet düzeyleri azaldıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.
9. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okul idarecileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında; yalnızlık toplam puanı, "Sosyal Arkadaşlık" ve "Duygusal Yoksunluk" alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okulun idarecileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri azaldıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.
10. Sınıf öğretmenlerinin okuldaki öğrenci velileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında; yalnızlık toplam puanı ile "Duygusal Yoksunluk" alt boyutunda anlamlı farklılık görülmemiştir. "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutunda sınıf öğretmenlerinin velileri ile olan ilişkilerinden memnuniyetleri azaldıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

11. Sınıf öğretmenlerinin okuldaki öğrencileri ile olan ilişkileri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında; "Duygusal Yoksunluk" alt boyutunda anlamlı farklılık görülmemiş; yalnızlık toplam puanları ile "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yalnızlık toplam puanları ile "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutunda sınıf öğretmenlerinin öğrencileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri azaldıkça iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.
12. Sınıf öğretmenlerinin günümüzde kullanımı yaygın olan teknolojik aletleri (televizyon, bilgisayar, tablet, akıllı telefon vb.) kullanma ve bu araçlarla zaman geçirme sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında yalnızlık toplam puan ve "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
13. Sınıf öğretmenlerinin kitap okuma, spor yapma, kurslara katılma vb. kişisel gelişimlerini destekleyen etkinliklere zaman ayırma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında yalnızlık toplam puan ve "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
14. Sınıf öğretmenlerinin sınıfta problem davranışlarla karşılaşma sıklıkları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında yalnızlık toplam puan ve ölçeğin "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
1. **15.** Sınıf öğretmenlerinin problem davranışlarla baş edebileceklerine dair inançları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında yalnızlık toplam puan ve ölçeğin "Duygusal Yoksunluk" ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutlarında anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Sınıfta ortaya çıkan problem davranışlarla sıklıkla baş edeceğini düşünen öğretmenlerin, her zaman baş edebileceğini düşünen öğretmenlerden daha yalnız oldukları sonucu elde edilmiştir.

6.2. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde yapılacak uygulamalara ve araştırmacılara fikir vermeye yönelik önerilere yer verilmiştir.

6.2.1. Uygulamalara Yönelik Öneriler

1. Sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma durumları ile "İş Yerinde Yalnızlık Ölçeği"nin sosyal arkadaşlık alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin daha fazla yalnızlık yaşadığı sonucundan yola çıkılarak çocuk sahibi olmayan öğretmenlerin, yakın arkadaşlarıyla, okul ortamı dışında iş arkadaşlarıyla ve öğrencileriyle zaman geçirebilecekleri etkinliklere katılmaları önerilebilir.
2. Sınıf öğretmenlerinin okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet düzeyleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Sosyal ortamdan memnun olmayan öğretmenlerin daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonucundan yola çıkılarak okul idarecilerinin okul çalışanları ile bütünleştirici sosyal etkinlikler organize ederek öğretmenlerin birbirleriyle daha fazla iletişim kurmalarına fırsat yaratmaları önerilebilir.
3. Sınıf öğretmenlerinin aynı sınıf seviyesini okuttukları zümreleri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Zümreleri ile olan ilişkilerinden memnun olmayan öğretmenlerin daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonucundan yola çıkılarak okullardaki zümre öğretmenleri bütünleştirici sosyal etkinliklerin idare ya da zümre başkanları tarafından belirli periyodlarla organize edilmesi önerilebilir.
4. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okul idarecileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Okul idarecileri ile olan ilişkilerinden memnun olmayan öğretmenlerin daha fazla yalnızlık yaşadıkları sonucundan yola çıkılarak idarecilerin öğretmenleri ile olan ilişkilerindeki resmiyeti esneterek öğretmenlerini dinleyici ve paylaşımcı rol oynamaları önerilebilir.
5. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin velileri ile ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumu "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermiştir. Okul aile birliklerinin okullarda daha aktif rol oynayarak öğretmenler ile veliler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesinde köprü görevi görmeleri, öğretmenlerin ya da velilerin ders saatleri dışında bir araya gelebilecekleri etkinlikler organize etmeleri, velileri eğitim sürecine katabilecek aile katılım etkinlikleri düzenlenmesi,

öğretmenlerin velileri dinlemelerine yönelik özel zaman planlaması yapmaları önerilebilir.

6. Sınıf öğretmenlerinin öğrencileri ile olan ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri ile iş yerindeki yalnızlık durumları arasında ölçekten aldıkları toplam puan ve "Sosyal Arkadaşlık" alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Öğretmen- öğrenci ilişkisinin olumlu olması amacıyla okul rehberlik servislerinden yardım alınması, velilerle sürekli etkileşim halinde olunması, öğretmen- öğrenci iletişimin güçlendirici sosyal etkinliklere yer verilmesi önerilebilir.
7. Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları problem davranışlarla baş edebileceklerine olan inançları ile iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Sınıfta karşılaşılan problem davranışlarla mücadele edebilmek için öğretmenlerin "Sınıf Yönetimi" becerisine yönelik hizmet içi eğitimlere ağırlık vermeleri önerilebilir.

6.2.2. Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumunu farklı değişkenlerle incelemiştir. Ortaokul, lise vb. okullarda çalışan farklı branşlardaki öğretmenlerle tekrarlanabilir.
2. Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumu; cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma durumu, kıdem, okutulan sınıf, okuldaki sosyal ortamdan memnuniyet, zümreler ile olan ilişkilerden memnuniyet, idare ile olan ilişkilerden memnuniyet, veliler ile olan ilişkilerden memnuniyet, öğrenciler ile ilişkilerden memnuniyet, teknolojik araçlarla zaman geçirme sıklığı, kişisel gelişim etkinliklerine zaman ayırma sıklığı, sınıfta problem davranışlarla karşılaşma ve öğretmenlerin karşılaşılan problem davranışlarla baş edebileceğine dair inançları değişkenleri ile ele alınmıştır. Araştırmacılar farklı değişkenler ile yeni bir araştırma yapabilirler.
3. Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumunu farklı değişkenler ile ele alan nicel bir araştırmadır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine yer verilerek nitel ya da karma bir çalışma yapılabilir.

4. Bu araştırma Adana ili merkez ilçelerindeki (Çukurova, Sarıçam, Seyhan, Yüreğir) ilkokullarda gerçekleştirilmiştir. Araştırma farklı bir ilde daha fazla sayıda örneklemle gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

Akgün, E. (2001). Huzurevlerinde yaşayan yaşlı bireylerin algıladıkları yalnızlık duyguları ve yaşam kaliteleri üzerine etkileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Amil, O., Bozgeyikli, H. (2015). İnvestigating the relationship between social appearance anxiety and loneliness of turkish university youth. *Journal of Studies in Social Sciences,* 11 (1), 68-96.

Alacalar, A. ve Çetin, A. (2016). İş yaşamında yalnızlığı yordamada kişilik özellikleri ile algılanan sosyal ve örgütsel desteğin rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,*12 (27), 193-216.

Alkan, A. Erdem, R. , Özdemir, S. (2016). İş yaşamında yalnızlık ile mesleki tükenmişlik arasındaki ilişki: Akademisyenler üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, CİEP Özel Sayısı,* 258-285.

Altun, E., Başoğlu, B., Dinçer, N., Şekeroğlu, M.Ö. (2016). Öğretmenlerin iş yaşamındaki yalnızlıkları ile sosyo- demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 11(2),66-76

Archibald, F.S., Bartholomew, K., Marx, R.(1995). Loneliness in early adolescence: A test of the cognitive discrepancy model of loneliness. *Society for Personality and Social Psychology*, 21 (3), 296-301.

Asher, S.R.Paquette, J.A.,(2003). Loneliness and peer relations in childhood. *Current Directions Psychologicial Science, 12*(3),75-78

Aslan, H. ve Yılmaz, E.(2013). Öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıkları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 3*(3) 2013, 59-69

Asunakutlu, T. (2001). Klasik ve neo-klasik dönemde örgütsel güven. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Güz, 5*, 1-17.

Asunakutlu, T. (2002). Örgütsel güvenin oluşturulmasına ilişkin unsurlar ve bir değerlendirme. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Güz, 9*, 55-67.

Austin, S., Dussault, M., Fernet, C.(2009). Revisiting the factorial validity of the revised ucla loneliness scale: A test of competing models in a sample of teachers.

Psychological Reports, 105, 849-856.

Bakır, A.A. ve Aslan, M. (2017). Examining the relaiıonship Between Principals' organizational loneliness and job satisfaction levels. *European Journal of Education Studies, 3*(6), 50-71.

Bakioğlu, A., Korumaz, M. (2014). Öğretmenlerin okulda yalnızlıklarının kariyer seviyelerine göre incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi, 39*,25-54

Bal, M.S., Karademir, N. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi (tpab) konusunda öz-değerlendirme seviyelerinin belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34*(2), 15-32.

Başar, H. (2014). *Sınıf Yönetimi.* (19. Baskı). Anı Yayıncılık: İstanbul.

Berman, E., West, J. Ve Richter, M. (2002). Workplace relations: Friendship patterns and consequences (according to managers). *Public Administration Review, 62*(2), 217-230.

Bıyık N.(2004). Üniversite öğrencilerinin yalnızlık duygularının kişisel ve sosyal özellikler, öfke eğilimleri açısından incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Bilgen, S. (1989). Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ve bazı değişkenlerin uyum düzeylerine etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bowlby, J. (1983). *Attachment and Loss Series (Volume I).*

Bozgeyik, B.(2019). Öğretmenlerin erken dönem uyumsuz şemalarının, kişilerarası ilişki tarzları ve yalnızlıkları arasındaki ilişkilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Bozkurt Ö. ve Bozkurt İ. (2008), İş tatminini etkileyen işletme içi faktörlerin eği-tim sektörü açısından değerlendirilmesine yönelik bir alan araştırması. *Doğuş Üniversi-tesi Dergisi, 9*(4), 1-18

Buluş, M. (1997). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3,* 82-90.

Buluş, M. (2000). Ergen öğrencilerde denetim odağı- yalnızlık düzeyi ilişkisi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 12,* 165-176.

Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (8. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Can, A. (2014). *Spss ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (2. Baskı). Ankara:

Pegem Yayıncılık.

Celep, C. (2000). *Eğitimde örgütsel adanma ve öğretmenler* (1. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Cubitt, S. (2002). Leadership style, loneliness and occupational stress in New Zealand primary school principals. *New Zealand Journal Of Educational Studies, 37*(2), 159-169.

Çapar, D.A. (2007). İlköğretim okulu sınıf ve branş öğretmenlerinin örgütsel sosyalleşme düzeyleri (Antalya İli örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çeçen, A.R.(2007). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*, 180-190.

Çifçi, T., Dikmenli, Y. (2015). Coğrafya öğretmenlerinin iş doyumu ve iş yaşamında yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3*(21), 142-160.

Çorapçıoğlu, A.Ö. (1998). Cezaevinde yalnızlık ve yalnızlığın depresyonla ilişkisi. *Kriz Dergisi*, *6*(1), 21-31.

Dussault, M., Deaudelin, C., Royer, N. & Loiselle, J. (1999). Professional isolation and occupational stress in teachers. *Psychological Reports, 84*, 943-946.

Demir, A. (1990). Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini etkileyen bazı etmenler. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirbaş, B. (2014). İş yerinde yalnızlığın işten ayrılma niyetine etkisinin belirlenmesine yönelik bir uygulama. Yüksek lisans tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirbaş, H. , Haşit, G. (2016). İş yerinde yalnızlık ve işten ayrılma niyetine etkisi: Akademisyenler üzerine bir uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 137-158.

Dereli, F., Koca, B. Demircan, S., Tor, N. (2010). Bir huzurevinde kalan yaşlıların yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Yeni Tıp Dergisi, 27*,93-97.

Doğan, T., Çetin, B. ve Sungur, M.Z. (2009). İş Yaşamında Yalnızlık Ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 10*, 271-277.

Duy, B. (2003). *Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın yalnızlık ve fonksiyonel olmayan tutumlar üzerine etkisi*. Yayınlanmamış

doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Eldeleklioğlu, J. (2008). Gender, romantic relationships, internet use, perceived social support and social skills as the predictors of loneliness [Yalnızlığın belirleyicileri olarak: cinsiyet, duygusal ilişki, internet kullanımı, algılanan sosyal destek ve sosyal eceri]. *Eurasian Journal of Educational Research [Eğitim Araştırmaları Dergisi], 33*, 127-140.

Ercan, Ö. (2002). İlköğretim okulu öğrencilerinin aile özellikleri, öğrenilmiş çaresizlik düzeyleri ve stresle başa çıkma yolları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Erdeğer, N. (2001). Lise öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Eren, A. (1994). Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ve psikolojik ihtiyaçlarının incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ergin, A., Birol, C.(2005). *Eğitimde İletişim*. (3. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık

Erikson, E. H. (1968). *Idendity youth and crisis*. W.w. Norton & Company Inc.

Erim, B. (2001). Yetiştirme yurtlarında ve aileleri yanında yaşayan ergenlerin, benlik saygısı, depresyon ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal destek sistemleri açısından karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Eskin, M. (2001). Ergenlikte yalnızlık, baş etme yöntemleri ve yalnızlığın intihar davranışıyla ilişkisi. *Klinik Psikiyatri, 4*(1), 5-11.

Flanders, J.P. (1982). A general systems approach to loneliness. In L.A. Peplau & D. Perlman (Eds.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy* (166-182). New York: Wiley.

Frank, B.D. & Woodward, J.C. (1988). Rural adolescent loneliness and coping strategies. *Adolesence, 23* (91), 559-565.

Gafa, İ., Dikmenli, Y. (2019). Sınıf öğretmenlerinin iş doyumu ve iş yaşamındaki yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,*5 (1), 131-150.

Geçtan, E. (1999). *İnsan olmak* (20. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi

Geçtan, E. (2017). *Psikanaliz ve sonrası*.(16. Baskı). İstanbul: Metis Yayınları.

Gündüz, Y., Can, E. (2013). Öğrenci görüşlerine göre ilköğretim ve ortaöğretim

öğretmenlerinin sınıf yönetimi ilkelerine uyma düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 19*(3),419-446.

Güngör, D. (1996). Turkish university student's relationships with their friends and families, social support, satisfaction and loneliness Unpublished thesis. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Güngörmüş, K. (2011). Hemşirelerin duygusal zekâları ile iş yaşamında yaşadıkları yalnızlık arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Hatipoğlu, A., Kavas, E. (2016). Veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi,* 5(4), 1012-1034.

Johnson, D.W. ve Johnson, R. T. (2004). The three Cs of promoting social and emotional learning. J. E. Zins, R.P. Weissberg, M. C. Wang ve H. J. Walberg (Ed.). *Building Academic Success on Social, Emotional Learning: What Does Research Say?* in (s.40-58). New York: Teacher Collage Pres.

Jones, W.H. ve Goswick, R.A. (1981). Loneliness, self-concept and adjustment. *The Journal of Psychology,* 107 (2), 237-240.

Kahraman, S. (1995). Cinsiyetleri, yalnızlık, başarı ve sınıf düzeyleri farklı yatılı olan ve olmayan meslek lisesi öğrencilerinin stresle başa çıkma stratejilerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Kalkan, M., Oğuz, E. (2014). Öğretmenlerin iş yaşamında algıladıkları yalnızlık ile sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişki. *İlköğretim Online Dergisi*, 13(3), 787-795, 2014. [Online]: http://ilkogretim-online.org.tr

Kaplan, M.S. (2011), Öğretmenlerin işyerinde yalnızlık duygularının okullardaki örgütsel güven düzeyi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Karaduman, M. (2013). İş Yaşamında Yalnızlık Algısının Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ile İlişkisi ve Öğretmenler Üzerinde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Karakoç, E., Taydaş, O. (2013). Bir serbest zaman etkinliği olarak üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile yalnızlık arasındaki ilişki: Cumhuriyet Üniversitesi örneği.*Selçuk Üniversitesi Dergileri Selçuk İletişim,* 7 (4), 33-45.

Karakurt, A. (2012). Öğretmenlerin İş Yerinde Yalnızlık Düzeyinin Örgütsel Destek ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmeddin

Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Konya.

Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi* (8. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Karnick, M. (2005). Feeling lonely: Theoretical perspectives. *Nursing Science Quarterly.*18 (1), 7-12.

Kartal, S. (2003). İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin sosyalleşme düzeyi. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Keser, A. ve Karaduman, M. (2014). İş Yaşamında Yalnızlık Algısının Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ile İlişkisi ve Öğretmenler Üzerinde Bir Araştırma. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi,* 3 (7), 178- 197.

Kılıç, B. (2018). İşyerinde yalnızlık ve işyerinde dışlanma sarmalında presenteeısm: bankacılık sektöründe bir araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Koçak, E. (2008). Ergenlerde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve sürekli öfke ve öfke ifade tarzlarının incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Korkut, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 28, 143-149.

Koşar, A. (2014). Örgüt kültürü ve işyerinde dışlanma arasındaki ilişkinin mersin üniversitesi'nde çalışanlar üzerinde incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Kozaklı, H. (2006). Üniversite öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Körler, Y. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Yalnızlık Düzeyleri ve Yalnızlık ile Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Ladd, G. W., Kochenderfer, B. J. ve Coleman, C. (1997). Classroom peer acceptance, friendship, and victimization: Distinct relational systems that contribute uniquely to children's school adjustment?.*Child Development, 68*(6), 1181-1197.

Lopata, H.Z. (1969). Loneliness: Forms and components. *Social Problems.* 17 (2), 248-262.

Maslow, A.H. (1954). *Motivation and personality*. NewYork: Harper and Row.

McWhirter, B.T. (1997). *Loneliness, learned resourcefulness, and self-esteem in college students*. Journal of Counselling ve Development , 75(6), 460-470.

Mercan M. (2006). Öğretmenlerde örgütsel bağlılık örgütsel yabancılaşma ve örgütsel vatandaşlık, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Mercan, N., Oyur, E., Alamur, B., Gül, S. ve Bengül, S. (2012). İşyeri Yalnızlığı ve Sosyal Fobi Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 1 (4),* 213-226.

Michela, J. L., Peplau, L. A. ve Weeks, D.G. (1982). Perceived dimensions of attributions for loneliness. *Journal of Personality and Social Psychology, 43* (5), 929- 936.

Moon, M. K., Deniz, L. ve Tutkun, A. (2011). A comparative study of problematic internet use and loneliness among Turkish and Korean prospective teachers. *The Turkish Online Journal Educational Technology,* 10 (4), 14-30.

Moustakas, C. (1961), *Loneliness*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Özdemir, S., Alkan, A, Erdem, R.(2016). İş yaşamında yalnızlık ile mesleki tükenmişlik arasındaki ilişki: Akademisyenler üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* CİEP özel sayısı, 258-285.

Özkürkçügil, A.Çorapçıoğlu, (1998). Cezaevinde yalnızlık ve yalnızlığın depresyonla ilişkisi. *Kriz Dergisi*, 6, 21-31

Öztürk, E. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgilerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2) , 223-228.

Öztürk, N. (1995). İlkokul öğretmenlerinin okulun iklimine ilişkin algıları ile gerilim (stres) düzeyleri arasındaki ilişkiler (İzmir örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Öztürk, H., Sevindik, F.N., Yaman, S.Ç. (2006). Öğrencilerde yalnızlık ve sosyal destek ile bunlara etki eden faktörlerin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 383-394.

Page, R. & Cole, G. (1991). Demographic predictors of self-reported loneliness in adults. *Psychological Reports,68,*939-945.

Page, R. & Cole, G. (1991). Loneliness and alcoholism risk in late adolescence: A comparative study of adults and adolescents.*Adolescence,* 26, 925-931

Paula, K. (2011). Yalnızlık hissi: Teorik yaklaşımlar (çev. S. Zengin). *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi,* 11 (3),217-229. (Orijinal makalenin yayın

tarihi,2005).

Peplau, L.A. & Perlman, D. (1982). Perspectives on loneliness. In L.A. Peplau and D. Perlman (Eds.), *Loneliness:A sourcebook of current theory, research and therapy*. New York: Wiley-Inter Science.

Peplau, L.A. & Perlman, D. (1984). Loneliness research: A survey of emprical findings. In L.A. Peplau and S.E. Goldston (Eds.), *Preventing the harmful consequences of severe and persistent loneliness* (13-47). Rockville, MD: National Institue of Mental Health.

Peplau, L.A., Miceli, M. & Morasch, B. (1982). Loneliness and selfevaluation. In L.A. Peplau & D. Perlman (Eds.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy* (135-151). Newbury Park, CA: Sage.

Qualter, P. (2003). Loneliness in children and adolescents: What do schools and teachers need to know and how can they help? *Pastoral Care In Education, June*, 21 (2), 10-18.

Quay, L.C. (2002). Personel and family effects on loneliness. *Journal Of Applied Developmental Psychology, 13* (1), 97-110.

Richaud de Minzi, M. C. ve Sacchi, C. (2004). Adolescent loneliness assessment. *Adolescense, 39*(156), 701-709. Ebscohost veri tabanından 20 Ekim 2010 tarihinde edinilmiĢtir.

Rokach, A. (2004). Loneliness then and now: Reflections on social and emotional alienation in everyday life. *Current Psychology, 23* (1), 24-40.

Roscoe, B. & Skomski, G.G. (1989). Loneliness among late adolescents. *Journal Of Adolesence 24* (96), 947-955.

Rubinstein, C., Shaver, P. ve Peplau, L. (1979). Loneliness. *Human Nature,* 58-65.

Sadler, W.A. & Johnson, T.B. (1980). From loneliness to anomia. In J. Hartog, J.R. Audy, & Y.A. Cohen (Eds.), *The anotomy of loneliness* (34-64). New York: International Universities Press.

Saraçoğlu, Y. (2000). Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarı, T. (2005). İlköğretim öğretmenlerinin stres düzeylerini etkileyen etmenlere ilişkin algıları (Denizli ili örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Saruhan, U. (2019). Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile psikolojik dayanıklılık, algılanan sosyal destek ve iş yaşamında yalnızlık düzeylerinin ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

Selçuk, G., (2003). Örgütsel desteğin çalışanların iş ile ilgili tutumlarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İzmir.

Selçukoğlu, Z.(2001). Araştırma görevlilerinde tükenmişlik düzeyi ile yalnızlık düzeyi ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim* (12.bs.). Ankara: Gazi Kitapevi.

Serin, M.K., Buluç, B. (2012). İlköğretim okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18 (3), 435-459.

Sezen, G.(2014). Öğretmenlerin işle bütünleşme ve iş yaşamında yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Sonderby, L. C.(2013). Loneliness: An integrative approach. *Journal of Integrated Social Sciences.* 3 (1), 1-29.

Sullivan, H.S. (1953). *Interpersonal theory of personality*. New York: Norton Company Inc.

Şimşek, M.Ş. (1999). *Yönetim ve organizasyon*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. Şişman, M. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş* (2. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Bazı örgütsel değişkenler açısından çalışanların iş doyumu ve sosyal -duygusal yalnızlık düzeyleri (Meb şube müdür adayları üzerinde bir araştırma), *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (1),* 117-128.

Tabak, I. ve Argon, T. (2018). Duygusal işçilik ve iş yaşamında yalnızlığa yönelik öğretmen görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19 (3), 1-13.

Tabancali, E. (2016). The relationship between teachers' job satisfaction and loneliness at the workplace. *Eurasian Journal of Educational Research*, 66, 263- 280.

Tan, D. (2000). Lise öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri ile denetim odaklarının aile destek düzeyleri ve özlük nitelikleri açısından karşılaştırılmalı olarak incelenmesi.

Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tanrıseven, Ö. (2014). Yatılı bölge ortaokullarında görev yapan öğretmenlerin yalnızlık düzeyleri ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Erzurum İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Türk Dil Kurumu (TDK), *Büyük Türkçe Sözlük.* http://tdkterim.gov.tr/bts/.

Weiss, R.S. (1973). *Loneliness: The experience of emotional and social isolation.* Cambridge, MA: The MIT Press.

Wilbert, J.R.,Rupert, P.A. (1986). Dysfunctional attitıdes, loneliness and depression in college students. *Cognitive Therapy and Research,*10 (1), 71-77.

Williams, E.G. (1983). Adolescent loneliness. *Adolescence, 18* (69), 51-66.

Wright S.L, Burt C.D.B., & Strongman, K.T. (2006). Loneliness in the workplace: Construct definition and scale development. *New Zealand Journal of Psychology, 35* (2), 59-68.

Wright, S.L. (2005). *Loneliness in the workplace.* Unpublished doctoral dissertation, Christchurch (New Zealand) University of Canterbury.

Wright, S.L. (2012). Is it lonely at the top? An empirical study of managers' and nonmanagers' loneliness in organizations. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, 146(1-2), 47-60.

Yağcı, M. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitim yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 24 (3),1327-1342.

Yakut, S. (2016). Öğretmenlerde yabancılaşma, yalnızlık ve dindarlık ilişkisi: Polatlı örneği. Doktora tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Yakut, S. ve Certel, H. (2016). Öğretmenlerde yalnızlık düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 6*(1),* 69-94.

Yalom, I. (2001). *Varoluşçu psikoterapi* (Çev. Z.İ. Babayiğit). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Yaşar, M.R. (2007). Yalnızlık. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17* (1), 237-260.

Yılık, M.M., Aydın,G.S., Demir,A. (2017). Türkiye'deki üniversite öğrencileri arasında yalnızlığın yordayıcıları: Utangaçlık ve cinsiyet. *Çukurova Üniversitesi Eğitim*

Fakültesi Dergisi, 47 (1), 246-259.

Yılmaz, E. (2008). Organizational commitment and loneliness and life satisfaction levels of school principals. *Social Behavior And Personality, 36* (8), 1085-1096.

Yılmaz, E. Altınok, V. (2009). *Okul yöneticilerinin yalnızlık ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi.* Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 15 (59), 451-

Young, J.E. (1982). Loneliness, depression and cognitive therapy: Theory and application. In L.A. Peplau & D. Perlman (Eds.), *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy* (p.379-406). New York: Wiley.

EKLER

EK 1. SINIF ÖĞRETMENİ KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Öğretmenim,

Bu ölçek yüksek lisans tezi kapsamında sınıf öğretmenlerimizin iş yerinde yaşadıkları yalnızlık durumlarını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Ölçeğe vereceğiniz samimi cevaplar araştırmamızda doğru bulgular elde etmemize yardımcı olacaktır.

Verdiğiniz bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırmamız için kullanılacaktır.

Ölçekte size uygun olan seçeneği belirleyerek (x) koyarak işaretleyiniz.

Teşekkürler

Özge METİN ÇAPAR

Ç.Ü Yüksek Lisans Öğrencisi

A) Kişisel Bilgiler

Ad- Soyad: Telefon:

(**Ad- Soyad ve telefon bilginizi vermeniz zorunlu değildir. İlginiz için şimdiden teşekkür ederim)**

Cinsiyet: ( ) Kadın ( )Erkek

Yaşınız: ( ) 20-30 ( )31-40 ( )41-50 ( )51 ve üstü

Medeni durum: ( )Evli ( ) Bekar ( )Diğer:……

Çocuk sahibi olma durumu: ( ) yok ( ) var

B) Mesleki Bilgiler

Kıdem: ( )0-10 yıl ( )11-20 yıl ( ) 20 yıl ve üstü

Okuttuğu sınıf : ( ) 1. Sınıf ( )2. Sınıf ( )3. Sınıf ( )4. Sınıf

Okuldaki;

Sosyal ortamdan;

( )memnun değilim ( ) kısmen memnunum

( )memnunum ( )çok memnunum

Zümrelerimle olan ortamdan;

( )memnun değilim ( ) kısmen memnunum

( )memnunum ( )çok memnunum

İdare ile olan ilişkilerimden;

( )memnun değilim ( ) kısmen memnunum

( )memnunum ( )çok memnunum

Veliler ile olan ilişkilerden;

( )memnun değilim ( ) kısmen memnunum

( )memnunum ( )çok memnunum

Öğrencilerimle olan ilişkilerden;

( )memnun değilim ( ) kısmen memnunum

( )memnunum ( )çok memnunum

Televizyon/internet/cep telefonu vb. iletişim haberleşme araçlarıyla zaman geçirme sıklığım:

( ) hiçbir zaman geçirmem ( ) bazen zaman geçiririm

( ) sıklıkla zaman geçiririm ( ) her zaman geçiririm

Kişisel gelişim etkinliklerine (kurs, kitap okuma, spor vb.) zaman ayırma düzeyim:

( ) hiç ayırmam ( ) bazen ayırırım

( ) sıklıkla ayırırım ( ) her zaman ayırırım

Sınıfta problem davranışla karşılaşma sıklığım:

( ) hiç karşılaşmam ( ) bazen karşılaşırım

( ) sıklıkla karşılaşırım ( ) her zaman karşılaşırım

Sınıfta karşılaştığım problem davranışlarla baş edebildiğime ilişkin inancım:

( ) hiçbir zaman baş edemem ( ) bazen baş edebilirim

( ) sıklıkla baş edebilirim ( ) her zaman baş edebilirim

EK 2. İŞ YAŞAMINDA YALNIZLIK ÖLÇEĞİ

	Hiç uygun değil	Uygun değil	Biraz Uygun	Uygun	Tamamen Uygun
1. İş ortamında baskı altındayken iş arkadaşlarım tarafından yalnız bırakıldığımı hissederim.	1	2	3	4	5
2. Çoğunlukla iş arkadaşlarımın bana mesafeli durduklarını hissediyorum.	1	2	3	4	5
3. Birlikte çalıştığım insanlarla arama mesafe koyduğumu hissediyorum	1	2	3	4	5
4. Kendimi iş arkadaşlarımdan duygusal olarak uzak hissediyorum.	1	2	3	4	5
5. İş yerindeki ilişkilerimden memnunum.	1	2	3	4	5
6. Çalıştığım iş yerinde dostluk anlayışı hakimdir.	1	2	3	4	5
7. İş arkadaşlarımla birlikteyken çoğu zaman kendimi dışlanmış hissediyorum.	1	2	3	4	5
8. İş yerinde çoğu zaman diğer çalışanlarla aramda bir kopukluk hissederim.	1	2	3	4	5
9. İş yerindeyken kendimi genel bir boşluk duygusu içinde hissederim.	1	2	3	4	5
10. İş yerinde sosyal ilişkilerim vardır.	1	2	3	4	5
11. İş yerimdeki sosyal etkinliklere katılırım. (piknik, parti, yemek vs.)	1	2	3	4	5
12. İş yerinde gerektiğinde işle ilgili günlük sorunlarımı konuşabileceğim biri var.	1	2	3	4	5
13. İş yerinde istediğimde kişisel düşüncelerimi paylaşabileceğim kimse yoktur.	1	2	3	4	5
14. İş yerinde mola zamanlarında beraber zaman geçirebileceğim biri vardır.	1	2	3	4	5
15. Kendimi iş yerindeki arkadaş grubunun bir parçası olarak hissederim.	1	2	3	4	5
16. İş yerinde beni dinleme zahmetinde bulunan insanlar vardır.	1	2	3	4	5

EK 3. UYGULAMA YAPILAN OKULLAR

ÇUKUROVA

Ayşe Atıl İlkokulu

Hoca Ahmet Yesevi İlkokulu

Sabancı İlkokulu

SEYHAN

Aliya İzzet Begoviç İlkokulu

Cemil Nardalı İlkokulu

Seyhan Belediyesi İlkokulu

Yıldırım Beyazıt İlkokulu

Abdurrahim Karakoç İlkokulu

24 Kasım İlkokulu

İsmail Hazar İlkokulu

Mimar Kemal İlkokulu

Ömer Haluk Özuçak İlkokulu

YÜREĞİR

Dervişler Şehit Cevdet Özdaş İlkokulu

Şehit Ali Gaffar Okkan İlkokulu

Yeşilbağlar İlkokulu

Şehit Avukat Mehmet Özel İlkokulu

Ticaret Borsası İlkokulu

Koza İlkokulu

Güney Sanayi Çalışanları İlkokulu

SARIÇAM

Ata İlkokulu

Remzi Oğuz Arık İlkokulu

Uluğbey İlkokulu

Ömer Kanaatbilen İlkokulu

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	:	Özge METİN ÇAPAR
Doğum Yeri	:	AYDIN
Doğum Tarihi	:	02.11.1987
Cinsiyeti	:	Kadın
En Son Görevi	:	Öğretmen
En Son Görev Yeri	:	Adana Rotary Kulübü Anaokulu
Askerlik Durumu	:	
Cep Telefonu	:	5076802166
E-mail Adresi	:	ozgemetin09@gmail.com

HAKKIMDA

EĞİTİM BİLGİLERİ

04/06/2009	Lisans Çukurova Üniversitesi-Eğitim Fakültesi-Okul Öncesi Eğitimi/Öğretmenliği
05/06/2009	Lisans Çukurova Üniversitesi-Eğitim Fakültesi-Sınıf Öğretmenliği

YABANCI DİL BİLGİLERİ

İŞ TECRÜBESİ

2019- …….	**:**	Adana Rotary Kulübü Anaokulu Okul Öncesi Öğretmeni
2017- 2019	**:**	Norm Fazlası Olarak Farklı Okullarda Sınıf Öğretmeni
2016- 2017	**:**	Adana Yüreğir Şehit Ali Gaffar Okkan İlkokulu Sınıf Öğretmeni
2011-2016	**:**	Kahramanmaraş Çağlayancerit Çağlayancerit İlkokulu Sınıf Öğretmeni
2009- 2011	**:**	Gümüşhane Kürtün Cumhuriyet İlkokulu Sınıf Öğretmeni

BİLİMSEL ÇALIŞMALAR

Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitabında Basılan Bildiriler

Metin Çapar, Ö., Alğan, S., Özsezer, M.S., Tarım,K. (2019). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleği ve Sınıf Yönetimine İlişkin Yeterlik Algıları", 30 Ocak- 2 Şubat 2019, USBİK 2019 Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.

HİZMET İÇİ FAALİYETLER

15/01/2020-16/01/2020	Erasmus+ Proje Yazım Semineri (Ka101 ve Ka229) - (F.No:2020010120 - F.Türü:Seminer - Katılım Türü:Kursiyer)
26/09/2019-27/09/2019	2.02.08.11.001 - Çalışanların Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Kursu - (F.No:2019010720 - F.Türü:Kurs - Katılım Türü:Kursiyer)
27/06/2019-28/06/2019	4.02.02.03.002 - Okul Aile İşbirliği Geliştirme Programı Eğitimi Kursu - (F.No:2019010630 - F.Türü:Kurs - Katılım Türü:Kursiyer)
22/01/2018-02/02/2018	2.02.04.01.032 - Özel Eğitim Uygulamaları Kursu (Norm Fazlası Öğretmenler İçin) - (F.No:2018010165 - F.Türü:Kurs - Katılım Türü:Kursiyer)
20/03/2017-31/03/2017	2.01.01.05.019 - Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenlerin Eğitimi Kursu - (F.No:2017010373 - F.Türü:Kurs - Katılım Türü:Kursiyer)
25/04/2016-28/04/2016	2.02.08.11.001 - Çalışanların Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Kursu - (F.No:2016460483 - F.Türü:Kurs - Katılım Türü:Kursiyer)
08/04/2016-08/04/2016	Özel Eğitim Hizmetleri Semineri - (F.No:2016460226 - F.Türü:Seminer - Katılım Türü:Kursiyer)
11/06/2012-15/06/2012	Temel Eğitim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Mesleki Gelişim Eğitimi Semineri - (F.No:2012460329 - F.Türü:Seminer - Katılım Türü:Kursiyer)
29/09/2010-04/10/2010	ÇEVREYE UYUM EĞİTİM SEMİNERİ - (F.No:2010290006 - F.Türü:Seminer - Katılım Türü:Kursiyer)
07/05/2010-11/05/2010	Demokratik Yurttaşlık Eğitimi Projesi - (F.No:2010290040 - F.Türü:Seminer - Katılım Türü:Kursiyer)
15/03/2010-16/03/2010	Topyekün Savunma Sivil Hizmetleri Eğitim Semineri - (F.No:2010290021 - F.Türü:Seminer - Katılım Türü:Kursiyer)

ALDIĞI ÖDÜLLER

10/02/2010	Teşekkür Belgesi - (Veriliş Nedeni:Çalışkanlık - Veren Makam:Diğer)
17/06/2010	Takdir Belgesi - (Veriliş Nedeni:Çalışkanlık - Veren Makam:Kaymakamlık)

YURT DIŞI TECRÜBELER

SPORTİF YETENEKLER

SANATSAL YETERLİLİKLER